

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr47 (1688) 1989 m. gruodžio mėn.5 d.

XXXIV METAI Melbourne

Dabartinė Bažnyčios padėtis Lietuvoje

Italijos katalikų universiteto mēnraštis „Vita e Pensiero“ - Gyvenimas ir Mintis - paskutiniame savo numeryje atspausdino Guido Michelini penkių puslapių straipsnį „Betarpiški susitikimai su atgimstančios Lietuvos vyskupais“. Michelini straipsnyje atpasakoja savo susitikimus su Lietuvos kardinolu Vincentu Sladkevičium ir Vilniaus arkivyskupu Julijonu Steponavičium, supažindindamas žurnalo skaitytojus su kardinolo ir arkivyskupo pokalbių metu padarytais pareiškimais, atskleidžiančiais dabartinę Bažnyčios padėtį Lietuvoje, jos rūpesčius ir viltis. Ilgame straipsnio įvade Michelini pateikia kardinolo Sladkevičiaus ir arkivyskupo Steponavičiaus biografijas, primindamas, kad abu ganytojai ilgą laiką buvo valdžios ištremti iš savo vyskupijų vien dėl to, kad pagal savo sąžinę bekompromisiniu vykdė jiem patiktą apaštalinę misiją. Michelini iškelia labai reikšmingą katalikų Bažnyčios vaidmenį atgimstančioje lietuvių visuomenėje. Bažnyčia ėjo drauge su tauta praeityje, tragiškais jos istorijos laikais, o dabar drauge su tauta žengia atgimimo keliu.

Bažnyčios sąlytis su tauta, rašo straipsnio autorius, įspūdingai išryškėjo šių metų birželio keturioliktoji, kai Vilniuje, kardinolo ir arkivyskupo vadovaujamos pamaldomis, buvo iškilmingai atžymėtos Stalino ir jo bendrininkų įsakymu įvykdytų Lietuvos gyventojų masinių deportacijų 39-osio metinės. Ta proga buvo pašventinta tremtinių koplyčia Vilniaus katedroje, buvo pašventinti ir neseniai atstatyti, dabar Vilniaus panoramą vėl dominuojantys Trys balti kryžiai, kuriuos komunistinė valdžia nugriovė penktame dešimtmetyje. Kardinolas ir Vilniaus arkivyskupas savo pamoksluose santūriai, bet ir drąsiai prisiminė tragiškuosius 1940-ųjų metų įvykius, kai šimtai tūkstančių lietuvių, Maskvai siekiant lengviau surusinti Lietuvą, sovietinės valdžios įsakymu buvo deportuoti į Sibirą. Kardinolas savo žodyje ryškiai iškelė katalikų diskriminavimą politinėje sistemoje, kurioje dar ir dabar pirmenybė yra suteikiama ateizmui.

Įvykusiuose betarpiškuose susitikimuose su kardinolu Sladkevičium ir arkivyskupu Steponavičium, straipsnio autorius susidarė įspūdį, kad abiejų ganytojų nuomonės apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje pilnai sutampa. Tiek kardinolas, kaip ir arkivyskupas pažymėjo, kad Stalino laikais ir

vėliau, valdžios esminis tikslas buvo sunaikinti Bažnyčią ir katalikų tikėjimą Lietuvoje. Buvo naudojamos įvairios priemonės, bet tikslas buvo vienas - sunaikinti katalikybę. Kaip tik tuo metu, pažymėjo kardinolas Sladkevičius, pasirodė Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką, atlikusį nepaprastai svarbų vaidmenį religiniame gyvenime. Kronika suteikė galimybę tautai pagaliau prabilti. Kardinolas Sladkevičius taip pat pažymėjo, kad Bažnyčia negali būti atskirta nuo Valstybės, nes Bažnyčios gyvenimas yra neatskiriama susijęs su visos tautos gyvenimu. Bažnyčios rūpesčiai yra drauge ir tautos rūpesčiai. Kardinolas klausė, kodėl Jungtinių Tautų Organizacija neprotuoja prieš tokią „apartheido“ apraišką. Pasaulis tyli, ir tylėdamas tampa neteisingu šalininku. Aš tai pasakau ir Vakarų žurnalistam, kalbėjo kardinolas, jų klausdamas: „Kur jūs buvote mums pačiais sunkiausiais laikais? Kodėl tik dabar pradodate mumis domėtis, kai mes jau patys galime kalbėti? Jūsų pagalba, jūsų atyda anksčiau mum būtų buvusi labai labai naudinga. Jūs būtumėte galėję skelbti pasauliui mus sunaikinti siekusios politinės sistemos mum daromas skriaudas.“

Kardinolas Sladkevičius, baigdamas pažymėjo, kad Bažnyčios ir tautos tikslai ir šiandien pilnai

sutampa: ir Bažnyčia ir tauta siekia laisvės. Dėl to ir jaunimas, pridūrė kardinolas, šiandien su pagarba žvelgia į Bažnyčią. Jei Bažnyčia ir tauta atgaus laisvę, viskas bus įmanoma.

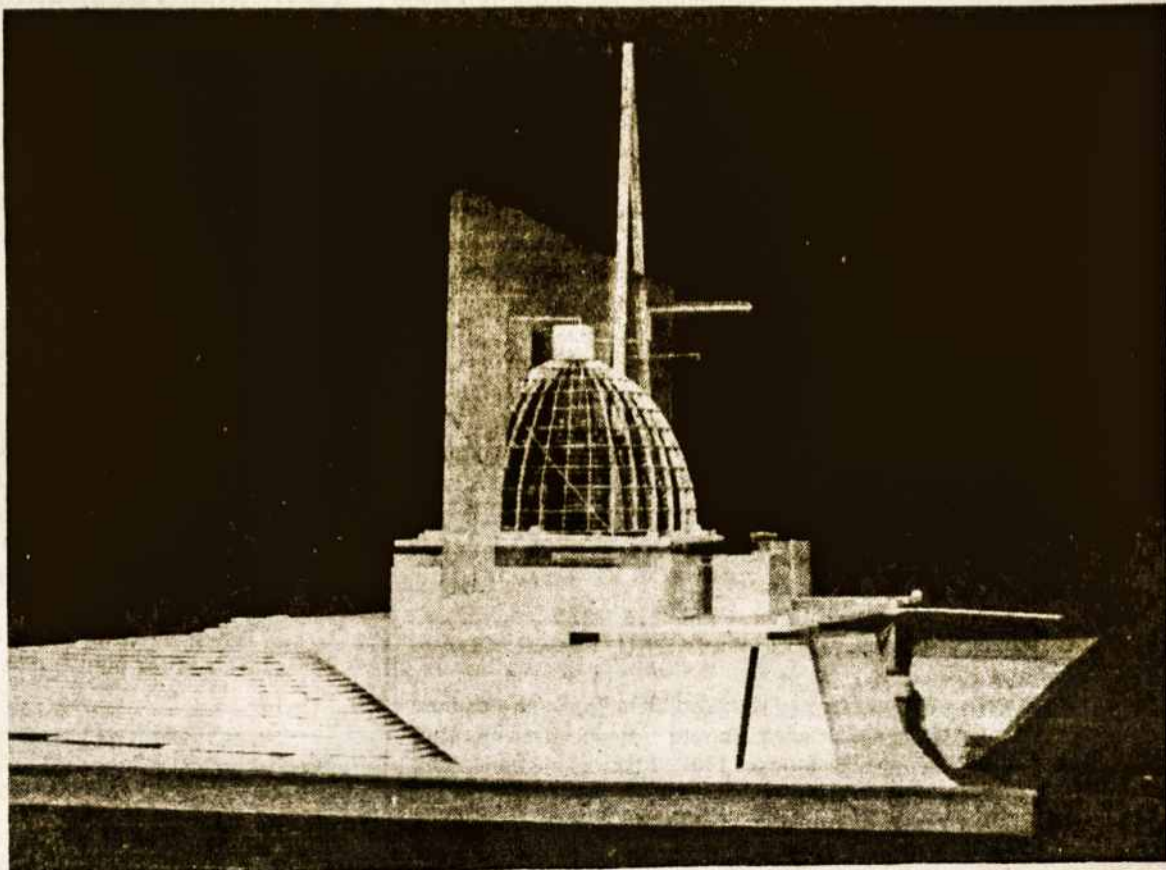
Taip pat ir Vilniaus arkivyskupas Julijonas Steponavičius pokalbyje su straipsnio autoriumi Guido Michelini, pažymėjo, kad ir Bažnyčia ir tauta šiandien gyvena ta pačia viltimi: išaušo aušra, tad dabar laukiame, kad patektų saulė. Arkivyskupas atkreipė dėmesį, kad dar nėra panaikinti tikinčiuosius diskriminuojantys įstatymai, bažnyčios tebėra valstybei priklausantis turtas, mum nieko nėra duodama, kalbėjo arkivyskupas, mum neduoda net popieriaus katalikiškai spaudai. Tačiau, valdžia yra tolerantiškesnė Bažnyčios atžvilgiu: dabar kunigam jau leidžiama katekizuoti vaikus, leidžiama kurti katalikiškas organizacijas. Bet ateitis, vis dar neaiški. Arkivyskupas Steponavičius, baigdamas, pažymėjo, kad Bažnyčia trokšta auklėti jaunimą, kad pažintų tikėjimo tiesą, kad įsigytų religinę sąmonę ir pramoktų krikščioniškai gyventi. Tik tokiu būdu, pažymėjo arkivyskupas Steponavičius, galima bus susilaukti mūsų tautos dvasinio atsinaujinimo, kurį neišvengiamai lydės ir visos Lietuvos atgimimas.

KL

Dvasinė tuštuma Sovietų Sąjungoje

Sveicarijos Friburge įvyko tarptautinio sąjūdžio „Krikščionių akcija už kankinimo panaikinimą“ visuotinis suvažiavimas, kuriame, be kitų, dalyvavo žmogaus teisių gynėjai iš Centro bei Rytų Europos kraštų. Vienas kalbėtojų buvo rusas krikščionis intelektualas, buvęs ilgametis sąžinės kalinys Igor Ogourtsov, pateikęs savo pažiūras apie dabartinę padėtį Sovietų Sąjungoje. Ogourtsov įsitikinimu, reformom Sovietų Sąjungoje pravesti Gorbačioviui reikia stipraus politinio užnugario, kurio jis dabar dar neturi. Dėl to, kalbėjo Ogourtsov, rusų intelektualų kitaminčių įsitikinimu, reikia, nors ir labai apdairiai, Gorbačiovą paremti, kad reformų pravedimas būtų toliau tęsiamas, juoba, kad reformas galėtų sutrukdyti rimta ekonominė krizė ir kitos labai sudėtingos problemoms, kaip, pavyzdžiui, tautybių klausimas. Ogourtsov toliau pažymėjo, kad Sovietų Sąjungos komunistų partija jau pergyvena irimo fazę, kad kraštą kankina ne tikta ekonominė krizė, bet ir tragiškas pasekmės turintis dvasinis skurdas, tiesiog dvasinė tuštuma, kuri susidarė per 70 metų, tai yra nuo to laiko, kai rusų tauta pradėjo eiti kryžiaus kelią. Per septynis dešimtmečius, kalbėjo Ogourtsov, Rusijoje buvo vykdomas ne tik fizinis, bet ir metafizinis genocidas, dvasiniai nualinęs tautą. To genocido pasekmės yra tragiškos“ žmonės yra neviltingi apimti, (krašte yra apie 40 milijonų alkoholikų, gimsta nenormalūs, palieję vaikai.) Ogourtsov, betgi, pastebėjo, kad Sovietų Sąjungoje pradeda pasireikšti dvasinis atgimimas, kuriasi daug nepriklausomų organizacijų į kurias įsijungia tūkstančiai narių ir kurios palaipsniškai pradeda atgaivinti visuomenės savimonę. Kalbėtojas pažymėjo, kad Sovietų Sąjungoje atsikuriančios krikščioniškos organizacijos nepaprastai daug prisideda prie dvasinių vertybių atgaivinimo, vertybių, kurias komunistinis režimas per ištisą septyniasdešimtmetį nuosekliai naikino.

Apic

Pal. Jurgio Matulaičio bažnyčios projektas Vilniuje

IŽULŪS STALINISTAI LIETUVOJE

LIETUVIAMS PAMOKSLAUJA KOLONISTAI

„Lietuva ir visas Pabaltijys yra ne tik šalies dėmesio centre. Pranešimais iš Lietuvos, Latvijos, Estijos mirga viso pasaulio spauda. O situacija ištis labai sudėtinga ir pavojinga. Atkuriamos įvairios buržuazinės visuomeninės-politinės ir dargi ekonominės struktūros, tarp jų ir politinės partijos. Ekstremistinių opozicinių grupuočių lyderiai neslepia savo ketinimų nuo greičiau prisibrauti į valdžią ir atkurti buržuazinę santvarką. Sąjūdžio lyderiai vis atkakliau perša mintį apie Lietuvos išstojimą iš Tarybų Sąjungos, apie „suvereniteto“, „nepriklausomybės“ atkūrimą. Kai kurie Sąjūdžio lyderiai jau vis atviriau pripažįsta, jog tai grįžimas į 1939-1940 metų pradžios statusą, t.y. į buržuazinę Lietuvą“.

Sitokias ir panašias mintis paskelbė okup. Lietuvoje pradėtas leisti laikraštis „Lygus ir drauge“. Eina lietuvių ir rusų kalbomis 10,000 egz. tiražu. Leidėjas ar redaktorius oficialiai nepasirašo, bet iš teksto matyti, kad jį leidžia „Tarybų valdžios Lietuvoje gynimo komitetas, įsteigtas stalinistų - aktyvistų grupės rugpjūčio 18 d. organizacijos tikslas daryti viską, kad „laisva socialistinė Lietuva klestėtų laisvų tarybinių respublikų sąjungoje“. Naujoji organizacija, be ko kita, pabrėžia, kad „mes stengsimės savo laikraštyje paliesti tas temas, kurių beveik visiškai atsisakė oficialioji spauda. Mes kartu trauksime į dienos šviesą tikrąjį buržuazijos valdytos Lietuvos veidą, nacionalistų bendradarbiavimą su hitlerininkais, jų piktadarysčius karo ir pokario metais. Ginsime nuo nacionalistinių ekstremistų išpuolių visus dorus partijos ir Tarybų valdžios aktyvistus“.

Tačiau ne vien minėtame stalinistų laikraštyje, bet ir oficialioje spaudoje neretai pasisakoma prieš Nepriklausomos Lietuvos idėjas kėlimą. Stalinistai reiškiasi ir įvairiais kitais būdais. Jie dar yra užėmę daugybę svarbių valdžios postų centre, rajonuose, partijoje. Turėdami daugybę valdžios priemonių, tyliai, bet tvirtai sabotuoja „pervarką“, maisto ir kitų gėrybių paskirstymo sistemą, kovoja prieš rusifikacijos stabdymą, prieš lietuvių kalbos paskelbimą valstybine, prieš reformas švietimo srityje ir kitur. Jų aktyvistai naktimis nugriauna lietuvių atstatytus tautinius bei religinius paminklus, ar jų įrašus užteploja raudonais dažais. Rašo anoniminius laiškus, šmeižia Sąjūdžio darbuotojus, grasina net nužudymu kai kuriuos veikėjus. Stalinistų vadovai pasistengė į savo pusę patraukti nemažą dalį Lietuvos rusų ir lenkų. Jie sukūrė organizacijas „Jedinstvo-Jednošč“. Yra duomenų,

Bronius Kviklys

Mūsų specialus bendradarbis Čikagoje

kad jie viekia su Maskvos ir Varšuvos palaiminimu ir daro viską, kad Lietuvos žmonės nebūtų vieningi, būtų ištikimi „centrui“ Maskvoje.

Stalinistams nepatinka ir projektuojamas Lietuvos kelias į ekonominį suverenumą. Jie visais būdais stengiasi įrodinėti, kad Lietuva negalės be Maskvos subsidijų išsilaikyti. „Kauno tiesa“ paskelbė vienų ekonominių svarstybių Vilniuje rusų ekonomisto iš Kazanės A.Sagdijevio išpėjimą lietuviams: „Gelbėkitės, kas galit! Neišdegs! Jūs neturite prielaidų optimizmui. Kas laukia Lietuvos pasaulinėje rinkoje? Bus dar blogiau ir labiau nepakenčiama. Negaliu atimti jūsų teisės žaisti šiame žaidime, bet perspėti galiu: jūs jame nelaimėsite. Tai nulemta!“ O kitas rusų ekonomistas, polemizuodamas su Lietuvos atstovais, nurodė, kad Maskva išlaiko Lietuvą: „Lietuva žinda Rusijos krūtį, o kartu ir ją kandžioja“. Be je, jis nepamiršo skaičiais, kiek daug gėrybių Lietuva nuolat atiduoda Rusijai ir žymia dalimi ją maitina.

Kaip žinome, Lietuva po karo buvo gerokai kolonizuota rusais. Ir dabar į ją atvyksta rusai bei gudai, ypač karo veteranai, kuriems butai teikiami be laukimo eilėje. Rusai teisinasi turį teisę pasilikti Lietuvoje, nes ją „išvaduojant“ 1944 m. žuvę 80,000 raudonarmiečių. Taigi „išvadavo“, bet „išvadavę“ užmiršo išieiti, Lietuvoje gerai įsitaisė, užėmė aukštas pozicijas įstaigose, įmonėse. Ilgus dešimtmečius juos vadino „išgelbėtojai“, bet dabar tikruoju vardu - kolonizatoriais.

Kolonistams labai nepatiko, kad Okup. Lietuvos vyriausybė priėmė įstatymą, kuriuo lietuvių kalba paskelbta valstybine, nors ir kitos kalbos respektuojamos. Stalinistai paleido gaudus, esą lietuvių jau „muša rusus“. Ne, mušti nemuša, tik nuo jų antplūdžio ginasi.

Stalinistų rūpesčiu buvo sukurstyti Lietuvos lenkai, kurie ėmė kai kuriuose lenkų gausiau gyvenamuose rajonuose reikalauti „autonomijos“, Dedamos pastangos sudraskyti Lietuvos valstybę į „autonomines sritis“, kad ji nebūtų tvirta ir vieninga. Šiuo požiūriu mums įdomus Ivano Kučerovo rašinys, paskelbtas „Lygūs ir drauge“ laikraštyje. Bet kas tas Kučerovas ir kodėl jis turi teisę pamokslauti lietuviams? Gimęs 1929 m. Smolensko srityje, 1953 m. baigė Minsko teisės institutą ir dirbo kriminalistikos tyrimo laboratorijoje. 1968 m. buvo atkeltas į Lietuvą ir nuo to laiko dirba dėstytoju Vilniaus partinėje mokykloje. Yra parašęs rusų kalba

keletą darbų ir net eilėraščių. Polemizuodamas su V.Trinskiu, jis, be ko kita, rašo, kad dabar Lietuvoje „šmeižiami proletarinių revoliucionierių vardai, vyksta gėdinga bakchanalija, keičiant gatvių, aikščių, miestų pavadinimus, nukeliami paminklai. Netgi prieš Leniną atminimą užsimota „Pašiepiamu tonu klausima: o ką jis davė Lietuvai?... Liaupsinami buržuozijos veikėjai ir vienkiemių gyventojų ideologija... Rašoma ir kalbama, tarsi ir nebuvo revoliucinio judėjimo Lietuvoje, nebuvo Liaudies seimo ir jo dokumentų. Reikalaujama išvesti iš respublikos „okupacinę kariuomenę“. Pasisakęs prieš lietuvių vedamą akciją Molotovo-Ribbentropo pakto reikalui, šis „didysis Lietuvos draugas“ minėtame rašyje pateikia Lietuvai tokius grasinimus: „Objektyviai grįžti į 1939 metais neįmanoma, kadangi tai reikėtų iš esmės reviduoti Europos valstybių sienas. O jeigu abstrakčiai įsivaizduotume tokį regresą, tai Lietuvą matytumėm likusią be Vilniaus ir Klaipėdos regionų. Ir nereikia turėti per didelių save raminančių vilčių, kad pasiseks išsiderėti geresnes sąlygas“ tarptautinės sutartys yra griežtos.

Str. pabaigoje Kučerovas paremia mintį, kad kurioms lenkų gyvenamoms Lietuvos sritims reikia suteikti „autonomiją“ ir eina dar toliau: „Iš šito taško reikia išieiti ir sprendžiant klausimą dėl Zemaitijos, Aukštaitijos, Dzūkijos, Suvalkijos autonomijų“. Vadinasi, pagal romėnų posakį, „divida et impera“ (Suskaldyk ir valdyk). Taip pamokslauja mums žmogus, gimęs Rusijoje, atsikėlęs į Lietuvą, čia gavęs gerai apmokamą darbą, puikų butą (Lietuvoje dabar sakoma „gyvenamąji plotas“), turįs teisę „apsisprekinti“ spectorjuose ir daugelį kitų privilegijų.

Baigiant reikia pastebėti, kad tokių „kučerovų“, „ivanovų“ Lietuvoje yra daug, nors Lietuvos lenkų ir rusų tautines mažumas iš esmės kaltinti netenka. Nežiūrint didelių kliūčių bei sunkumų, Lietuva žengia į nepriklausomybę.

Černobylio pasekmės

Maskva. — Reuterio žinių agentūros pranešimu, Sovietų vyriausybės atstovai išpėjo Leningrado gyventojus, kurie dabar mėgsta grybauti, susilaikyti, kadangi radioaktyvumas po įvykusios Černobylio nelaimės 1986 metais tebėra didelis. Šią žinią paskelbė „Tassas“.

Leningrado laikraščiai paskelbė žemėlapi, apibrėždami juoda linija 30 mylių zoną, maždaug 6 mylios nuo Estijos sienos iki pat Suomijos įlankos, kur radiacijos laipsnis yra du ar tris kartus didesnis negu normaliai yra leista. Grybai surenka radioktyvią cesium izotopų medžiagą ir palaiko ilgiau negu tris metus. Grybų sezonas Rusijoje yra nuo senų laikų labai populiarus.

ĮVYKIAI

Gyva grandinė užstojo kelią Raudonajai armijai - Sąjūdžio žinių agentūra SIA iš Lietuvos praneša, jog lapkričio 7-ą Vilniuje vykstant kariniam paradui, kuris buvo skirtas spalio bolševikinės revoliucijos 72-osioms metinėms, apie 50 žmonių, priklausančių Lietuvos Laisvės Lygai bei komitetui „Ženeva - 49“, gyva grandine užstojo kelią Gedimino prospektu riedančiai karinei technikai. Minutei buvo sustabdytas tankų ir šarvuotųjų kolonos eismas. Tačiau, tuoj pat intervanavę saugumiečiai, milicininkai ir raudonraščiai „jedinštveninkai“ demonstrantus jėga pašalino nuo kelio. Karinės technikos kolona, lydima šūkių „Okupantus lauk“, „Raudononji armija - namo“, pajudėjo toliau.

Moldavijoje demonstrantų susirėmimai su milicija. Spaudos agentūrų žiniomis, Moldavijos sostinėje Kišiniove įvyko demonstrantų susirėmimai su milicija. Kišiniovo centre, prie vidaus reikalų ministerijos pastato buvo surengta masinė demonstracija reikalaujant išlaisvinti 20 asmenų, kurie lapkričio 7 dieną buvo sulaikyti už karinio parado skirto spalio revoliucijos metinėms, sutrukdytą. Intervanavę milicininkai minią išvaikė panaudodami gumines lazdas, ašarines dujas ir vandens švirkštus. Pagal oficialius duomenis, 17 demonstracijos vaikymo metu nukentėjusių žmonių buvo paguldyti į ligoninę, tačiau įvykių liudininkai tvirtina, kad sužeistųjų yra buvę kelios dešimtys.

Torino drobulės tyrimai. Paryžiuje neseniai įvyko tarptautinis mokslinis simpoziumas, kuriame buvo aptarti per pastaruosius metus įvykdyti vadinamos Torino drobulės tyrimai. Simpoziume dalyvavo įvairių sričių specialistai iš daugelio pasaulio kraštų: fizikai, chemikai, hematologai, anglies izotop C14 metodo ekspertai, istorikai. Kaip žinoma, pagal nuo seno nusistovėjusią krikščionišką tradiciją, Torino drobulė yra laikoma tuo audiniu, į kurį buvęs suvyniotas nuo kryžiaus nuimtas mirusio Kristaus kūnas. Tačiau prieš kelis mėnesius įvykdyti tyrimai panaudojant radioaktyvų anglies izotopą C14 parodė, jog audinys esąs pagamintas po Kristaus mirties. Nepaisant to, mokslininkų tarpe jis dar yra skirtingų nuomonių apie Torino drobulės kilmę; jos autentiškumo hipotezę ypatingai palaiko italas mokslininkas Walter Maggiorani.

Lietuvių Dienos. Melbourne jau yra sudarytas ateinančių Australijos Lietuvių Dienų organizacinis komitetas. 16-osios Australijos Lietuvių Dienos įvyks 1990-ųjų metų pabaigoje. Komitetui vadovauti yra išrinktas jaunosios kartos atstovas Henrikas Antanaitis, pirmininkavęs VI-ajam Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui. Paskutinėse Australijos Lietuvių Dienose, šių metų sausio pradžioje, pirmą kartą dalyvavo taip pat svečiai iš Lietuvos: grupė Lietuvos sportininkų ir pavienių asmenų.

Dialogas tarp Romos katalikų ir rusų stačiatikių bažnyčių bus tęsiamas. Lapkričio 19-26 dienomis Maskvoje įvyks bendra teologinė konferencija.

TEVIŠKES AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mioldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$25. Kituose kraštuose \$30. Atskiras numeris 50c. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Published by Dr. Pranas Dauknyš
18 Henry St., Kensington 3031
President of the Lithuanian
Catholic Federation

Imperialistinės intrigos

Rusija, galima sakyti, jau prarado visas rytų Europos kolonijas, kurias nesunkiai pasigrobė Stalinas, pasinaudodamas Alijantų vadų naivumu. Sunku suprasti, ko ji tiek jaundinasi dėl mažučio Pabaltijo, kurio legali padėtis nesiskiria nuo Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos ir kitų po Pirmojo Pasaulinio karo atgavusių laisvę valstybių. Nebent, Kremlui atrodo, kad Rusija čia turi ypatingą privilegiją, kadangi Hitleris jai buvo leidęs metus pasisvečiuoti Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Kad sovietų vadai jaundinasi, parodo jų elgesys. Kai pora milijonų pabaltiečių taikiai pareikalavo Ribbentropo-Molotovo pakto slapto protokolų paskelbimo negaliojančiais, centrinė valdžia tuoj perspėjo, kad čia, girdi, yra peržengta kažkokia neaiški riba ir Pabaltijo tautos pastato save ant bedugnės kranto ir net rizikuoja pačią egzistenciją. Kas čia buvo blogo šitam ramiam protesto išreiškime? To Maskva nepasakė. Kodėl pabaltiečiai neturi teisės kalbėti apie Stalino-Hitlerio sąmokslą? Kitas ano diktatoriaus nuodėmės galima minėti, net tai daro centrinė valdžia. Matyt, mes turime atspėti, kokias Stalino nuodėmės galima kelti aikštėn ir apie kokias nevalia užsiminti, jei nenorim būti nušluoti nuo žemės veido mūsų „Vyresnės sesės“, kaip ji pati save pasivadino. Berods, atspėsim šitą Maskvos paslaptį: pabaltiečiai neturi teisės protestuoti prieš neteisėną jų kraštų okupaciją, kadangi Rusija, kad ir būdama mirties patale, dar vis svajoja pasilaikyti Pabaltijo valstybes prijungtas prie jos. Bet čia dar ne visi Maskvos imperializmo simptomai.

Lietuvišką politbiurą pasiūkė į Maskvą jos vyresnis brolis, sovietinis politbiuras, ištikimai tarnaujantis rusų imperijos interesams. Na ir išbarė ir pagrasino dėl lietuvių ketinimo įsteigti savystovią Lietuvos komunistų partiją per ateinančią partijos suvažiavimą gruodžio mėn. 19 d. Ką blogo mato Maskva šitoj lietuvių iniciatyvoj? Juk Vilniuj veikta ne fašistų, bet komunistų partija, atseit, ta pati kaip Rusijoje, Italijoje ir daugelyje kitų kraštų. Maskviečiai sako, tai būtų kompartijos skaldymas. Kiek žinome, jokio partijos skaldymo nesiruošiama daryti, bet įsteigti tą pačią partiją, tik nepriklausomą. Žodelyje „nepriklausoma“ yra raktas į

Rašo Dr. Jonas Kunca

Kremliaus susijaudinimo priežastį. Iki šiol partija buvo Maskvos imperializmo įrankis, slapto Kremliaus įsakymų vykdytoja net ir atvejais, kai tuo buvo kenkama lietuvių tautai ir kraštui. Savystovi partija galėtų pastatyti savo krašto interesus aukščiau kitos valstybės imperialistinių užmačių. Taigi, tokį sumanymą siūloma pamiršti, ar nors atidėti, kol apalpusi imperija atsigaus ir galės jėga primesti savo įsakymus. Pasitarimuose Maskvą pykino, kad lietuvių komunistai nusiduoda nesuprantą, ko Maskva iš jų laukia - besąlyginio paklusnumo okupantui.

Sekim Maskvos elgesį dar kiek toliau. Parlamento sesijoje centrinė valdžia privėlė įnešti Pabaltijo respublikų ekonominės autonomijos įstatymo projektą, kad parlamentas jį priimtų, ir Lietuva, Latvija ir Estija galėtų nuo sausio mėn. 1 dienos pradėti savarankiškai tvarkyti savo ekonominį gyvenimą. Pabaltiečiai buvo pritrenkti išklause to projekto turinį. Ten toli gražu nesimatė jokios autonomijos, be kurios pozityvios reformos nebūtų galimos.

Kilo triukšmas. Salę apleido dalis parlamentarų. Valdžios projektas buvo atmetas, o jo pertaisymui nebeliko laiko dėl metų

galo sesijų pertraukos. Taip pabaltiečiai pradės naujus 1990 metus be jokios ekonominės autonomijos. Gamyba dėl to nukentės, kartu ne tik pabaltiečiai, bet ir visa S.Sajunga. Kodėl Maskva nenori leisti mūsų žmonėms pradėti tikrą, ne tuscijų žodžių perestroiką? Kai M.Gorbačiovas skubiai ieško materialinės kapitalistų pagalbos, toks trukdymas progreso pačiam krašte yra tikras nusikaltimas. Priežastis ir čia yra aiški: pabaltiečių tikra ekonominė autonomija pagerintų Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyventojų gerbūvį. Kartu ji duotų naudos ir pačiai Rusijai. Tik Kremlius bijosi, kad sustiprėjusios Pabaltijo valstybės galėtų pareikalauti savo nepriklausomybės. O tas eina prieš Maskvos imperialistinius interesus, kuriuos politbiuras stato aukščiau už S.Sajungos ekonomijos atgaivinimą.

Kol Maskva pati trukdo ekonominį progresą, nežiūrint jos gražių žodžių apie perestroiką, tol ji nėra verta Vakarų pasaulio paramos. Prez. Bush ne tik teisingai pasielgtų, bet parodytų savo politinį subrendimą, pasakydamas M.Gorbačioviui, kad Vakarų pasaulis jam ir jo reformom mielai padėtų, bet su sąlyga, kad Rusija atsisakys savo pretenzijų į okupuotas kaimynų žemes.

Du milijonai Rytų Vokietijos gyventojų aplankė Vakarų Berlyną

Kaip praneša užsienio spaudos agentūros, praėjusį savaitgalį daugiau negu du milijonai Rytų Vokietijos gyventojų, pasinaudodami Berlyno mūro sienos atvėrimu, aplankė Vakarų Berlyną, apsipirkdami visokiausių gėrybių prikrautose Vakarų Berlyno parduotuvėse arba šiaip vaikščiodami po miestą, trokšdami pamatyti, kaip iš arti atrodo buvusios Vokietijos sostinės vadinama „kapatalistinė“ dalis. Rytų Vokiečiai buvo Vakarų Berlyno gyventojų labai nuoširdžiai priimti. Miesto valdžia kiekvienam atvykusiam iš Rytų Berlyno įteikė pinigų sumą ir dovanų. Tarp šeštadienio ir sekmadienio Berlyno mūro sienoje buvo atidaryti daugiau negu dešimt naujų perėjimo punktų. Per juos žmonės galėjo be jokių suvaržymų pasiekti miesto vakarinę

dalį. Pažymėtina, kad praėjusį savaitgalį, palyginamai ne daug, tik tai keli tūkstančiai Rytų Vokietijos piliečių pasiryžo likti Vakaruose. Gruodžio 15-17 dienomis yra šaukiamas Rytų Vokietijos komunistų partijos neeilinis kongresas, kurio metu, apžvalgininkų nuomone, iš partijos vadovaujantį postą bus pašalinti dar užsilikę Honecker'io režimo šalininkai, vadinamosios „senosios gvardijos“ nariai. Siandien iš pareigų atsistatydino Rytų Berlyno Parlamento primininkas, komunistas Sindermann ir Parlamento nariai, pirmą kartą slaptu balsavimu, tuoj pradėjo naujo pirmininko rinkimus. Pažymėtina, kad taip pat pirmą kartą, nė vienas iš penkių kandidatų į Rytų Berlyno Parlamento pirmininko postą nepriklauso komunistų partijai.

LRTV

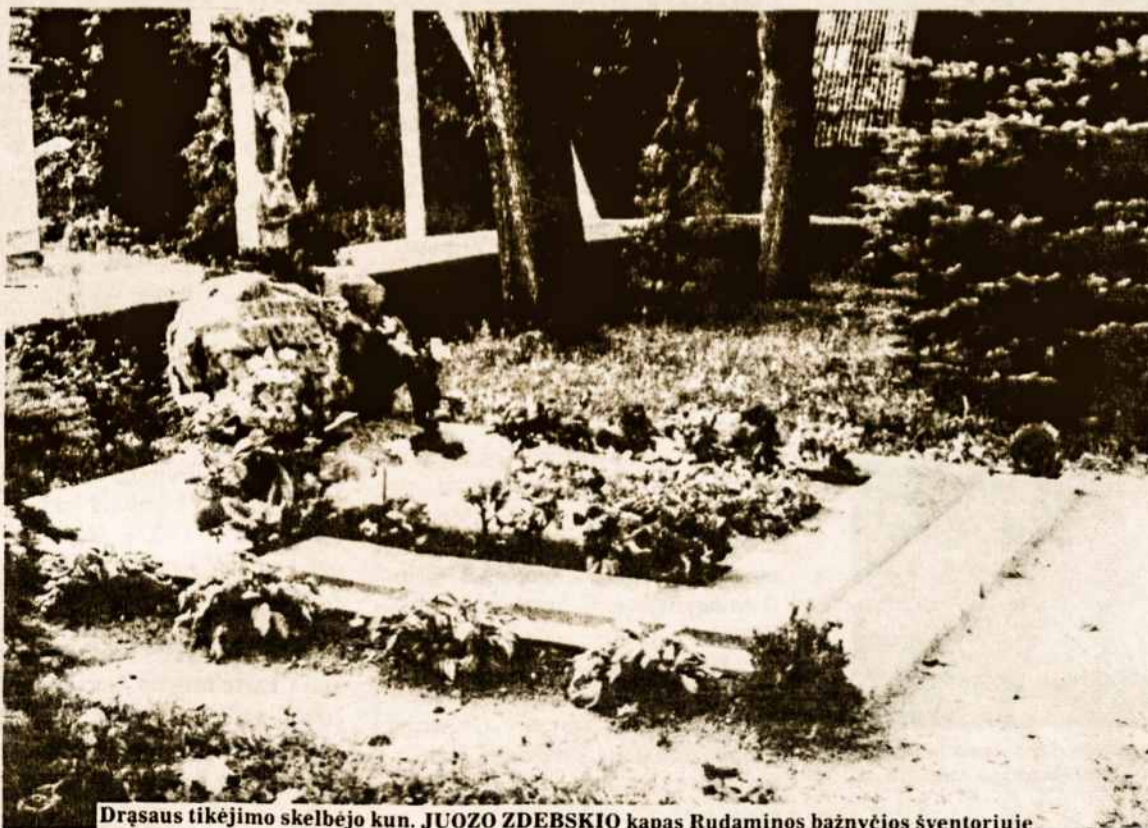
Religijos reikalų įgaliojimo pareiškimas

Buvęs Sovietų Sąjungos religijos reikalų tarybos įgaliojimo Konstantinas Kharčėvas, savaitraščiui „Ogoniok“ duotame interview, kuris buvo paskelbtas, padarė įdomių ir drauge stebinančių pareiškimų. Jis pažymėjo, kad komunistų partijos biurokratai, ypač centro komiteto ideologinio skyriaus vadovaujantys pareigūnai, siekia užkirsti kelią prezidento Gorbačiovo pastangom išplėsti religinę laisvę, apkaltino tuos pačius kompartijos biurokratus ir rusų stačiatikių Bažnyčios Sinodą, kad jie privertę valdžią jį pašalinti iš pareigų religijų reikalų taryboje. Kharčėvas taip pat išreiškė įsitikinimą, kad Stalino smurtu panaikinta Ukrainos katalikų Bažnyčia turėtų būti vėl įteisinta. Kharčėvas, kurio vardas ilgus metus buvo gerai žinomas ir Lietuvos tikintiesiems, patyrusiems jo potvarkius, kuriais buvo varžomas religinis gyvenimas, savo interview toliau apgailestavo, kad persitvarkymo pasekmėje nebuvo pakeisti religijų tarybos atsakingi pareigūnai. Jų daugumą ir toliau sudaro konservatoriai, kalbėjo Kharčėvas, ideologai įsitikinę, kad demokratizacija Bažnyčios ir Valstybės santykiuose yra tik tiek reikalinga, kiek gali patarnauti propagandos tikslams, papuošti visuomeninio gyvenimo fasadui. Bet esmėje, ideologų įsitikinimu, turi būti tęsiama senoji politika religijos atžvilgiu. Kharčėvas pareiškė, kad partijos vadinamieji aparatai siekia sutrukdyti bet kurį laisvėjimą religinėje plotmėje net pagal 1929-ųjų metų įstatymo staipsnius. Kharčėvas, betgi mano, kad naujieji kulto įstatymai bus vis dėlto priimti ir kad jie remsis Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos Vienoje nustatytais religinę laisvę laiduojančiais dėsniais.

Pažymėjęs, kad jo įsitikinimu, religinė bendruomenė turėtų būti suteikta galimybė veikti žmonių pagalbos srityje, Kharčėvas pareiškė, kad nors ir būdamas įsitikinęs ateistas, gavęs paskyrimą vadavauti religijų reikalų tarybai, jis supratęs, jog turi būti šalinami, jo žodžiais tariant, nesupratimai tarp Valstybės ir religinių bendruomenių, bet jo pastangom tuos santykius pagerinti pasipriešinę partijos ideologai. Apžvalgininkai šia proga pastebi, jog pagrįstai iškyla klausimas, kodėl Kharčėvas, būdamas aukštose pareigose, ne tik nepasipriešino ideologų spaudimui, bet dargi ilgus metus paklusniai vykdė religinę laisvę ir tikinčiųjų teises grubiai pažeidžiančius potvarkius nuo kurių taip skaudžiai yra nukentėjusios religinės bendruomenės, tarp jų ir Lietuvos tikintieji.

LRTV

Bus atstatytas paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę. Lietuvių Informacijos centrą New Yorke pasiekusiomis žiniomis, Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio Kauno taryba pasiūlė Sąjūdžio seimo tarybai krašte surengti akciją, atžymint Lietuvos kariuomenės dieną, lapkričio vienuoliktąją. Tą dieną karo muziejaus sodelyje Kaune numatoma iškilmingai pradėti atstatyti Kovų už Lietuvos nepriklausomybę paminklą. Norima paminklui surinkti akmenis iš visų nepriklausomybės kovų mūšio laukų. Akmnis numatoma pašventinti Kauno arkikatedroje, vėliau juos perkelti į Karo muziejaus sodelį ir sudėti pamatuose.

Drąsaus tikėjimo skelbėjo kun. JUOZO ZDEBSKIO kapas Rudaminos bažnyčios šventoriuje

Knygos bičiulių popietė Melbourn

Kurgi, sakau, pasaulyje yra tauta, tokia prasta ir vieninga, kad neturėtų šių trijų savy tarsi įgimtų dalykų: tėvų žemės, papročių ir kalbos. visais amžiais žmonės kalbėjo savo gimtąja kalba ir visados rūpinosi ją išlaikyti, turtinti, tobulinti ir gražinti. Pati prigimtis visus to moko ir kiekvienas beveik iš motinos krūtinės įgauna polinkį į savąją kalbą ją vartoti, išlaikyti ir propaguoti.

M.Daukša „Postile“ 1599 m. Vilnius

Visi kurie domisi knyga, gimtosios kalbos grožiu, jos praeitimi, turtinimu bei išlaikymu, lapkričio 12 d. rinkosi į Melbourno Lietuvių namus ponios E.Karazijienės organizuotą ir pravestą Vilniaus Universiteto Mokslinės bibliotekos bičiulių būrelio kultūrinę popietę.

Vilniaus universitetas buvo įkurtas 1579 m. Stepono Batoro ir patvirtintas popiežiaus Grigaliaus XIII privilegijos raštais, suteikiant jam tokias pačias teises, kokias turėjo visi kiti Europos katalikiškieji universitetai ir akademijos. Pirmuoju rektorium buvo paskirtas pagarsėjęs teologas, rašytojas ir pamokslininkas Petras Skarga.

Iš pradžių buvo tik du fakultetai: teologijos ir filosofijos. 1644 m. įsteigtas teisių fakultetas, o XVIII amžiuje buvo pradėta dėstyti ir medicina. Akademija buvo pavadinta vyriausiąja Lietuvos Mokykla. 1803 m rusų caro įsakymu buvo paversta universitetu, bet 1832 m. buvo uždarytas.

1923 m. Lietuvos universitetas išaugo, išsiplėtė, niekuo nebesiskirdamas nuo senų užsienio universitetų.

Lietuvoje vidaus reikalams jau nuo XIV a. galo vartojama senoji gudų, lotynų kalbos. Nuo XVI a. vis labiau imta vartoti lenkų kalba. Lietuvių kalba buvo tik šnekamoji. Pirmasis kuris rimtai ėmė rūpintis

lietuvių švietimu buvo ūkininko sodiečio sūnus, žemaičių vyskupas Motiejus Valančius (1801-1875).

Vilniaus universitetas (1579-1979) atšventęs savo 400 metų jubiliejų, yra vienas seniausių Europoje. Yra išleidęs gausų būrį teisininkų, mokytojų, inžinierių, gydytojų, garsus ne tik kiemo teatru, muzikantais, šokėjais... Knygos mylėtojams universitetas garsus

savo biblioteka, kurioje yra sukaupta gausybė vertingų knygų.

Kiekvienas specialistas mokslininkas, profesorius, prieš tai buvo studentas, o kiekvienas studentas prieš tai buvo mokinukas, taigi E.Karazijienė ir pakvietė mūsų būsimuosius šviesuolius pradėti progama. Net 18 parapijinės mokyklos mokiniai paskaitė eiles apie knygą, jos reikšmę žmogaus savišvietai, dvasiniam tobulėjimui, kultūrai. Labai šiltai buvo žiūrovų sutikti, kurie negailėjo plojimų.

Vilniaus universiteto bibliotekoje yra saugoma pati pirmoji lietuviška knyga: Martyno Mažvydo „Katekizmas“ su priedu; „Pigus ir trumpas mokslas skaityti ir rašyti“, išleistas 1547 m. kurio įžangą perskaite Vl. Bosikis.

Labai vykusiai E.Karazijienė programoje panaudojo rašytojo J.Marcinkevičiaus dramatinės poemos „Mažvydas“ (pastatytas prieš keliolika metų Lietuvoje) epilogą ir jį suvaidino, kur Mažvydo rolę atliko G.Zemkalnis, sodiečius, liaudį, besimokančių skaityti E.Karazijienė, D.Antanaitienė, Vl. Bosikis.

Popietėje girdėjome Vilniaus universiteto bibliotekoje sukaupitų ir saugomų senovinių leidinių originalias ištraukas: M.Valančiaus „Palangos Juzė“, „Guvus Vincė“, A.Baranausko „Anykščių šilelis“, S.Stanevičiaus „Slovė žemaičių“, „Aitvarai“, A.Vijukas Kojelavičius „Iš Lietuvos istorijos“, L.Jusevičiaus „Raseinių Magdė“, „Varnių davatka“, M.Daukša „Postiles“ epilogas, kurias nuotaikingai skaitė D.Antanaitienė, G.Zemkalnis ir Vl. Bosikis.

Popietę papildė solistės: Br. Staugaitienė ir B.Prašmutienė, padainuodamos dainelę „Oi seniai seniai“. Solistai: J.Rubas ir V.Danius padainavo A.Baranausko „Giedu giesmelę“.

Parapijos mokyklos mokiniai paskaitė eilę mįslių, patarlių, priežodžių apie raštą, mokslų knygas, kurias išleido Vilniaus universiteto auklėtinis L.Jusevičius.

Tarytum pratęsdami Vilniaus universiteto tradicijas, į programą gražiai įsiliejo skudutininkai (vadov. A.Gabas) ir kanklių ansamblis (vadovas S.Eimutis).

Vilniaus universitetas visuomet puoselėjo meilę tautosakai, U-to studentai ją rinko, užrašė, jos pasėjoje susibūrė etnografinis ansamblis, kuris ir davė pradžią paplitimui folklorinių ansamblių Lietuvoje, toji įtaka pasiekė ir Australiją. Popietėje turėjome progos pamatyti ir išgirsti Br. Staugaitinės vadovaujamo folklorinio ansamblio pasirodymą, kuris atliko naują programos dalį.

Bičiulių popietėje E.Karazijienės dėka, trumpam pabūvojom Lietuvos universitete, prisilietėme prie U-to bibliotekoje saugomų retų lietuviškų knygų, supratome kokią neįkainojamą vertę turėjo Vilniaus universitetas ir jo mokslinė biblioteka su joje esamais leidiniais Lietuvai, jos ainiams visais laikais.

Popietės pabaigoje E.karazijienė padėjo visiems programos dalyviams, atskira padėka Mariui Baltučiu, ponions Br. Makulienei,

V.Vaitiekūnienei, Klubo valdybai už salę, apgailėstavo, kad popietėje dėl ligos negalėjo dalyvauti Emilija Seikienė, aktyvi bičiulių būrelio narė, prisidėjusi prie šios popietės organizavimo.

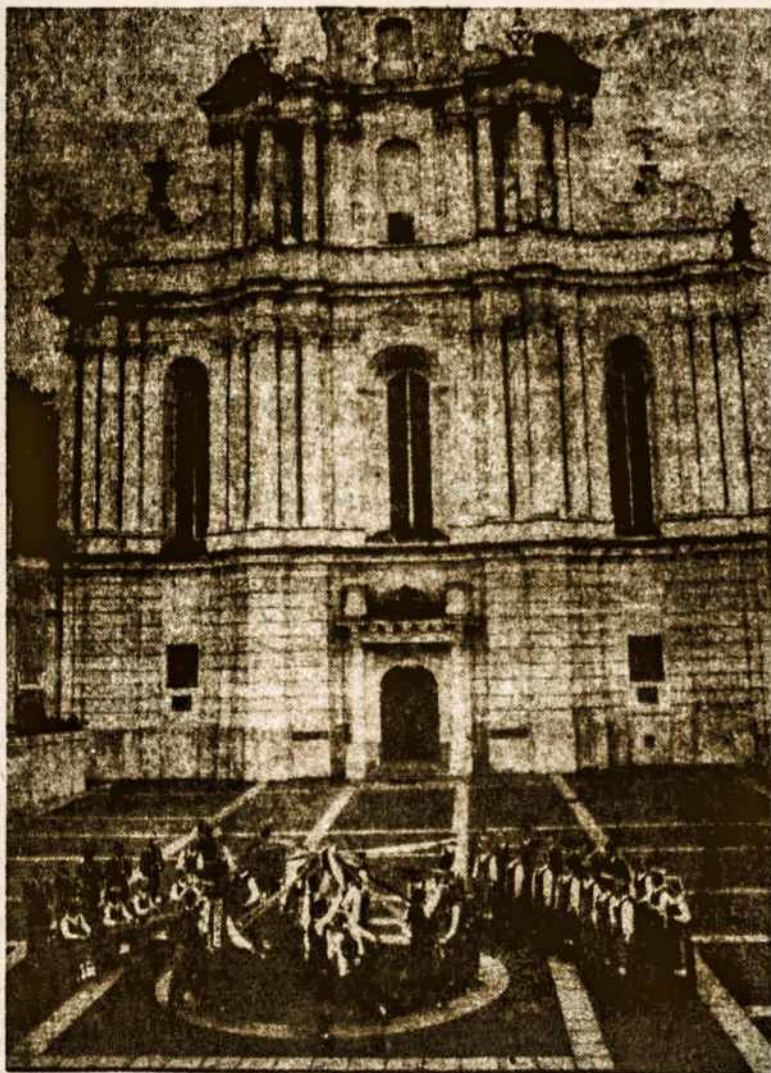
Jadvyga Mulevičienė

Svečiai iš Lietuvos Amerikoje

Jungtinėse Amerikos Valstybėse nuo praėjusios savaitės vidurio vieši Lietuvos Laisvės lygos pirmininkas Antanas Terleckas ir Lietuvos Helsinkio grupės narys Viktoras Petkus. Svečiai iš Lietuvos praėjusį savaitgalį lankėsi Čikagoje, kur vietos lietuvių visuomenei padarė pranešimus apie dabartinę padėtį Lietuvoje. Siomis dienomis Viktoras Petkus ir Antanas Terleckas bus Vašingtone, kur jiems yra rengiami pasimatymai su Amerikos Kongrese, valdžios ir spaudos atstovais. Lapkričio 3-5 dienomis Viktoras Petkus ir Antanas Terleckas dalyvaus Baltimorėje įvyksiančiame Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo komiteto kasmetiniame seime, vėliau dar vyks į Klevelandą susitikiti su ten gyvenančiais lietuviais. Viktoro Petkaus ir Antano Terlecko apsilankymus Amerikos lietuvių bendruomenėse ir jų įvairius susitikimus organizuoja Amerikos lietuvių taryba drauge su Vyriausioju Lietuvos išlaisvinimo komitetu. Amerikoje šiuo metu taip pat lankosi Jonas Mugevičius ir Antanas Buračas.

Pagal turimas informacijas, lapkričio 29-ąją iš Lietuvos į Paryžių antrą kartą atvyko Petras Cidzikas. Jis taip pat numato artimiausiu laiku aplankyti Jungtines Amerikos Valstybes.

Elta

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblis priešais Šv. Jono bažnyčia universiteto kieme. „Margučio“ pakviestas, ansamblis ateinantį savaitgalį koncertuos Jaunimo centre, Chicagoje.

Gedimino Talučio nuotrauka

Sibirian prievarta

Mindaugo Markevičiaus pasakojimas.

(Tęsinys iš Nr. 46)

Trofimovske buvo ir daugiau nušalusiu, laukusių chirurgo pagalbos. Tačiau dauguma žuvo įsimetus gangrenai. Ir šitaip atsitiko ne vien tremtiniams. Čia verslavo ir laisvai samdomi žmonės, mat tada jie buvo atleidžiami nuo šaukimo kariuomenėn. Taigi fronto išvenge, žūtį rado prie Laptevų jūros.

O Mindaugas jau gerokai atkuto. Žinoma, ligos iškamuotas, išsekęs, kelis mėnesius pragulinėjęs, turėjo naujai mokytis vaikščioti. Iš pradžių, ramstydamasis lazdomis, bandė strikinė ant vienos kojos, paskui, jau rudenio, įstengė atsargiai priminti ir pažeistą koją - kulnas jau buvo likęs. Lapkričio mėnesį pavyko sumeistrauti primityvią, bet vis dėlto gerokai smagesnę, tarsi ortopedinę, avalynę. Tada jau žmogus stipriai gali atsistoti.

Džiaugėsi Mindaugas, kad praėjusią žiemą jakutai šunų kinkiniu nenuvežė jo į Tiksi, kur tada be jokių skrupulų darbavosi chirurgas Sokolovas, o jam amputacija net su atsarga, kad vėl nereikėtų operacijos kartoti - įprasčiausias būdas, jei tik kur aptikdavo kokį juodulį. Mindaugas išsisaugojo, gal teisingiau būtų pasakius, motinios rūpesčiu liko gyvas. Ir vis dėlto dar dvikojis. Žinoma, jauno žmogaus organizmas irgi geba stipriai gintis nuo negandos.

1943-ųjų pavasarį Trofimovske gyvų liko gal trečdalis. Valdžia, regis, kovo mėnesį pasiūlė lietuviams tremtiniams burtis į žvejų kolūki. Kiekvienam užsirašiusiam bus leista nusipirkti dešimt kilogramų miltų, dar ir cukraus. Rašėsi pajėgesni ir visai be išgalių. Ir daugeliui būtent tie miltai padėjo išsilaikyti iki vasaros. Direktorius Mavrinas žinojo, kad Mindaugas serga, bet miltų jau neatimsi. O motina ėjo tinklų traukti, sąnarių uždegimas čia - menkas argumentas. Improvizuota komisija nustatė, kad Mindaugas tinka kanceliariniam darbui. Bet tokio Trofimovske nereikia. Tad įsitaisė stalių dirbtuvėje - statinių taisyti. Čia jau dirbo trys jakutai, taip pat buvęs mokytojas iš Lietuvos Makauskas, dar keli. Šio amato Mindaugą pramokė žydas Sėgalis, kurio tėvas Utenoje buvo račium. Darbas palyginti nesudėtingas, patys viską savo rankomis darydavo, iš rąstų lentas, o iš jų - šulius išsipjaudavo.

Taip ir praėjo ketveri metai... Kiek kančių patirta! Ir, aišku, baisiau tąsyk buvo. O svarbiausia, visą laiką neramino klausimas - už ką. Kuo, pavyzdžiui, prisikalto tie Lietuvos žmoneliai, neištvėrę ilgos kelionės baržomis per visą Leną iki Laptevų jūros. Abiejuose krantuose įsiminė daug gyvenviečių, kaimų, daug kur tarp jų, visai nepažymėtose vietose - mūsų tėvynainių paskutinio atilsio vietas. Tada, 1942-aisiais, kai tik baržose susikauptavo daugėliau lavonų, sustodavo prie kranto kur nuošaliau, - kad nebūtų kontaktų su vietiniais, kad be prašaliečių - ir palaidodavo. Kaip dabar atsekti kapavietes, prisiminti kokią žemę. Gal pagal kirtavietę, juk sykiu reikėdavę malkų baržas prikrauti, kad jų varikliams būtų prakuros. Bet dabar Lenos pakrantėse beveik

visur taiga apyšvariai nukirsta. Sibire visada taip - juk patogiau arti vandens.

...Tik 1947-aisiais buvo duotas maloningas leidimas - invalidams ir vaikams galima išvažiuoti iš Lenos deltos, taigi ir iš Trofimovsko. Eina Mindaugas pas direktorių Mavriną teirautis, ar ir jis galįs ruoštis. Gavo sutikimą, tik dar reikia ir komendanto pritarimo. Bet šis ir nesirengia paleisti nagingo darbininko. Palaukė Mindaugas, kol tas komendantas kažkur išsitrenkė su reikalais, ir su Mavrinu tuoj pat sutvarkė dokumentus. Tremtiniai iš pirmosios išvykstančių partijos jau visai bebaigia savo mantą sukrauti atplaukusios baržon. Ir Mindaugas su savo daiktais jau čia. Tik staiga, - o nelaimė! - komendantas kateriu sugrįžta.

-O tu ko čia? - išsyk užsipuola Mindaugą. Įsižiūrėjo į Mindaugą ir, atrodo, neketina pasitraukti, kol barža čia. Pasitarė tyliai Mindaugas su draugeliais ir nuėjo neva šalin. Komendantas irgi - vadinasi,

Rajono Vadija

LSS Australijos Rajono Vadijos posėdis vyko Parapijos namuose Kensingtone lapkričio 23d. Dalyvavo visi nariai ir naujai sudarytas Rajono Stovyklos rengimo komitetas iš skautų vyčių. Rajono Vadas j.v.s.fil. Vytautas Vaitkus pasveikinęs gausiai susirinkusius, pranešimui pakvietė s. Birutę Prašmutaitę, ką tik grįžusią iš Lietuvos. Ji Kaune ir kituose miestuose užmezgė ryšius su atsikūrusios Lietuvos Skautų Sąjungos vadovybe, dalyvavo sueigose, posėdžiuose. Jiems trūksta skautiškų vadovėlių, dainorėlių su gaidomis ir pačių vadovų, kuriems paruošti jau buvo kelios stovyklos.

Rajono Vadas pranešė, kad anksčiau Rajono Vadija buvo numaciusi į mūsų Rajono Stovyklą iš Lietuvos pasikviesti dvi skautų skiltis - sesių ir brolių, jų apie 20. Dabar sąlygos pasikeitė, nes atvykstantiems reikia nuo Singapuro apmokėti kelionę į Australiją, kad kiekvienam išeina apie \$1,200. Tad tegalėsime pasikviesti tik keletą ir jų kelionę nuo Singapuro prašysim padengti atskirų tuntu.

Rajono vadeivos - s.Rasa Statkuvienė ir s.Narcizas Ramanauskas jau sudarė Rajono Stovyklos rengimo branduolį - skautus vyčius - Liną Šeikį, Petrą Šurną ir Robertą Baltutį, kurie dar pasikvies pagalbininkų. Šiuo metu dar tebeieškoma Rajono stovyklos vieta, kad ji nebūtų per toli nuo Melbourne, maždaug 40-50 km. Rajono stovyklai pasiūlytas pavadinimas „Atgimstanti Lietuva“. Stovyklos ženkliuko projektus paruošti prašomi v.s. A. Jakštas ir V. Simankevičius.

Džiugo tunto vasaros stovykla vyks Gilwell Parke prie Gembrook, kur 1978m. vyko mūsų VI Tautinė Stovykla. Ji prasidės 1990m. sausio 2d. ir baigsis sausio 7d.

PD

patikėjo. O draugai suokalbinkai atsargiai pernešė pagrindinius Mindaugo daiktus į baržą. Visai prieš pakeliant trapą Mindaugas su motina, nutaikę akimirka, tik šast ant trapo ir tiesiog baržon. Sukaukė sirena, ir netrukus pradėjo tolti bausis krantas. O ant jo - vėl komendantas, rankomis tik skeryčioja, grūmoja kumščiu, kažką rėkia. Juokiasi valiūkiškai Mindaugas, regis, pavyko ištrūkti.

Sunkiai skyrė baržą vagą sau - juk prieš srovę Lenos upe teko kastis. O tuo metu komendanto pasiūsta radiograma jau pasiekė rajono centrą, pro kurį reikėjo baržai plaukti. Sulaikė čia visus tremtinius, ir vėl komisija ėmėsi darbo: spręsti - invalidas ar ne, vaikas ar jau ne. Gerai, kad toje komisijoje buvo Trofimovsko komendanto pavaduotojas, tad žinojo apie Mindaugo vargus dėl kojos. Padėjo geras žmogus - be patikrinimo pripažino invalidu. O laimė!

Paknopstom Mindaugas su mama puolė vėl į baržą. kad tik toliau nuo Šiaurės, nuo mirties salų prie Laptevų jūros.

Pusanro mėnesio plaukė Lena, kol pasiekė Jakutską. Nuo seno jis - vienas iš pagrindinių tremties centrų Sibire. Bet čia likti gyvam jau daug didesnė tikimybė. O gyventi labai labai norėjosi. Andriejus Steponavičius

Informacija apie Lietuvos TSR pilietybės klausimą

Užsienio spaudos agentūros paskelbė informaciją apie Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio priimtą nutarimą Lietuvos TSR pilietybės klausimu. Agentūros atkreipia dėmesį, kad Sąjūdžio nutarimas dėl Lietuvos TSR pilietybės buvo priimtas po gyvų diskusijų, kurių metu buvo stengiamasi tiksliai nubrėžti Sąjūdžio poziciją įstatymo atžvilgiu. Pati didžiausia siūlomo įstatymo problema buvo Lietuvos TSR pilietybės santykis su TSRS pilietybe. Kai kurie Sąjūdžio seimo ir seimo tarybos nariai aiškino, kad kol nėra atstatytas Lietuvos suverenitetas, nesą reikalo priimti pilietybės įstatymo. Buvo pasakyta, kad šios pozicijos laikosi Estijos ir Latvijos liaudies frontai, kurie yra pasisakę už pilietybės svarstymą tik atstačius valstybinę nepriklausomybę. Demokratų partijos atstovas ir seimo narys Saulius Pečeliūnas dar pridūrė, kad toks nutarimas konfliktuoja su Demokratų partijos pradėta TSRS pilietybės atsisakymo akcija. Kaip pastebi spaudos agentūros, galbūt kaip tik dėl šios kritikos galutiniam Sąjūdžio nutarimo variante yra įtrauktas punktas, kuriame sakoma, kad Lietuvos TSR pilietybės įstatymas neregamentuoja LTSR pilietybės santykių su nepriklausomos Lietuvos respublikos pilietybe, ir kad LTSR pilietybė galioja tik LTSR teritorijoje, Lietuvos TSR nėra tarptautinės teisės subjektas. Nutarime pabrėžiama, kad pilietybės įstatymo tikslas sukurti teisinę galimybę ginti Lietuvos TSR nuolatinių gyventojų interesus ir sudaryti sąlygas jiems dalyvauti atkuriant suverenę Lietuvos valstybę. Įstatymas įsigalioja nuo jo priėmimo dienos, o jam visiškai įgyvendinti nustatomas dviejų metų terminas nuo jo įsigaliojimo.

GEELONGAS

Sąjungos klubo veikloje

Geelongo Lietuvių sąjungos klubo metinis narių ir rėmėjų susirinkimas įvyko spalio 21d. Lietuvių namuose. Susirinkimą atidarė pirm. J. Gailius, pakviesdamas atsistojimo minute pagerbti mirusius narius. Pirmininkauti susirinkimui pakvietė K. Starinską, o sekretoriauti A. Karpavičių. Metinės veiklos pranešimą padarė pirm. J. Gailius, o praeito metinio susirinkimo protokolą perskaitė sek. V. Cerakavičius. Valdybos finansinę padėtį raštiskai patiekė kasininkas L. Bungarda, kuris buvo rekordinis sąjungos klubo veikloje. Revizijos komisijos aktą perskaitė V. Mačiulis, kurį savo parašais patvirtino G. Valaitienė ir Vl. Adomaitis.

Po trumpų diskusijų, susirinkimui patvirtinus metinę veiklą, prasidėjo naujų organų rinkimai, kur lengvai sudarytas kandidatų sąrašas.

Mandatų komisija susidedanti iš S. Valaitis, I. Valodkienė ir V. Bindokas, patikrinusi slapto balsavimo davinius rado, kad pagal balsų daugumą į naująją klubo valdybą išrinkta: J. Gailius, J. Medelis, A. Volodkienė, L. Bungarda, V. Cerakavičius, J. Manikauskas ir M. Manikauskienė.

Revizijos komisija palikta praėjusių metų sąstate, kurią sudaro: V. Mačiulis, G. Valaitienė, Vl. Adomaitis, I. Valodkienė ir C. Valodka.

Susirinkimo pirm. K. Starinskas, padėkojęs nariams už atsilankymą, valdybai už nuveiktus darbus ir pakvietė visus narius pasirašyti ant susirinkimo sekr. A. Karpavičiaus paruoštos kortelės:-

„Mielai Irmgardai Gailiuvienei, sveikstant lignonineje, Priglauskite galvą prie mūsų krūtinės Kur mus širdys jausmais prakalbės:- Lai Jūs siveikata sugrįžta Visatos šaltiniais, Lai džiaugsmas Jums raselės lašeliais byrės!“

Susirinkimą uždarė sugiedojus Tautos himną. Vėliau vyko vaišės, kurias paruošė: M. Manikauskienė, A. Volodkienė, A. Jančiauskienė ir S. Bungardienė.

Naujoji Geelongo Lietuvių sąjungos klubo valdyba pareigomis pasiskirstė sekančiai: vald. pirm. Juozas Gailius, vicepirm. - Juozas Medelis, moterų reikalams vicepirm. - Anelė Volodkienė, sekretorius Viktoras Cerakavičius, kasininkas - L. Bungarda. Valdybos sekretoriaus adresas: V. Cerakavičius, 4 Walscott Street, North Geelong. Vic. 3215.

Naujai išrinkta valdyba nutarė suruošti tradicinį Kalėdų pobuvį ir Kalėdų eglutę vaikams š.m. gruodžio 9d. (šeštadienį) 6val. vakaro Lietuvių namuose. Vakarienės kaina švediškam stalui \$8 suaugusiems, o vaikams iki 10 metų nemokamai.

Atvyks ir Kalėdų Senelis. Tėvai dovanėles palieka pas šeimininkes, aiškiai užrašant vaiko vardą. Nepamirškite, kad 1949m. dar Geelonge nebuvo lietuviškų organizacijų, bet jau puošėme eglutę ir turėjome lietuviškų papročių Kūčias, tai bus gera proga atšvęst 40 metų nuo pirmo organizuoto subuvimo.

Valdybai reikalinga žinoti suaugusių ir vaikų skaičius, todėl reikia iš anksto užsirašyti pas Irmgardą Gailiuvienę tel. 21 4235.

Geelongo Lietuvių S-gos klubo valdyba

Kariuomenės šventės minėjimas Sydney

Sydnejaus LKV Sąjungos „Ramovė“ skyrius suruošė Lietuvos Kariuomenės atkūrimo minėjimą lapkričio 19d.

Minėjimas pradėtas pamaldomis už žuvusius už Lietuvos laisvę karius. Šv. Mišias aukojo ir šiai dienai jautrų pamokslą pasakė Dvasios Vadas prel. P. Butkus MBE, pamaldų metu giedojo „Dainos“ choras vad. Justinui Ankiui. Garbės sargyboje prie vėliavos stovėjo ramovėnai.

Pamaldose dalyvavo ir svečias iš Lietuvos Sąjūdžio Seimo Tarybos narys Prof. K. Antanavičius. Skaitymus atliko Australijos Laivyno majoras Algis Dičiūnas.

Po pamaldų 2 val. p.p. Lietuvių namuose, Bankstowne vyko Kariuomenės šventės minėjimas. Minėjimą atidarė Sydnejaus skyriaus sekretorius A. Kramilius, supažindindamas su Lietuvos Kariuomenės šventės reikšme.

Invokaciją skaitė Prel. P. Butkus, kurios metu buvo pagerbti metų bėgyje mirę ramovėnai: Zenonas Pauliukonis, Juozas Jablonskis, Aleksandras Sumskas ir savanoriškūrijas Juozas Kapočius.

Labai įdomią ir šiais laikais aktualią paskaitą skaitė Aust. Laivyno Lt. Commander (Majoras) Rimas Dičiūnas. Tema, Sovietų karinės pajėgos ir jų galimas panaudojimas prieš vakarus.

Po paskaitos meninę dalį išpildė Sydnejaus „Ketvertukas“, tai Alfa Savickienė, Jadvyga Muscinskienė, Vladas Račkauskas ir Pranas Andriukaitis, kurie dainų ir deklamacijų pynėje nukėlė mus prie Nežinomojo kareivio kapo, o kiek daug tų nežinomų kapų mes šiandien turime, kurių dabar ieško žmonės atgimstančioje Lietuvoje.

Po meninės programos Prel. P. Butkus ir majoras Rimas Dičiūnas įteikė LKV Sąjungos „Ramovė“ Centrinės

Valdybos paskirtus Garbės nario pažymėjimus A. Vinevičiui, A. Kramiliui ir M. Zakarui.

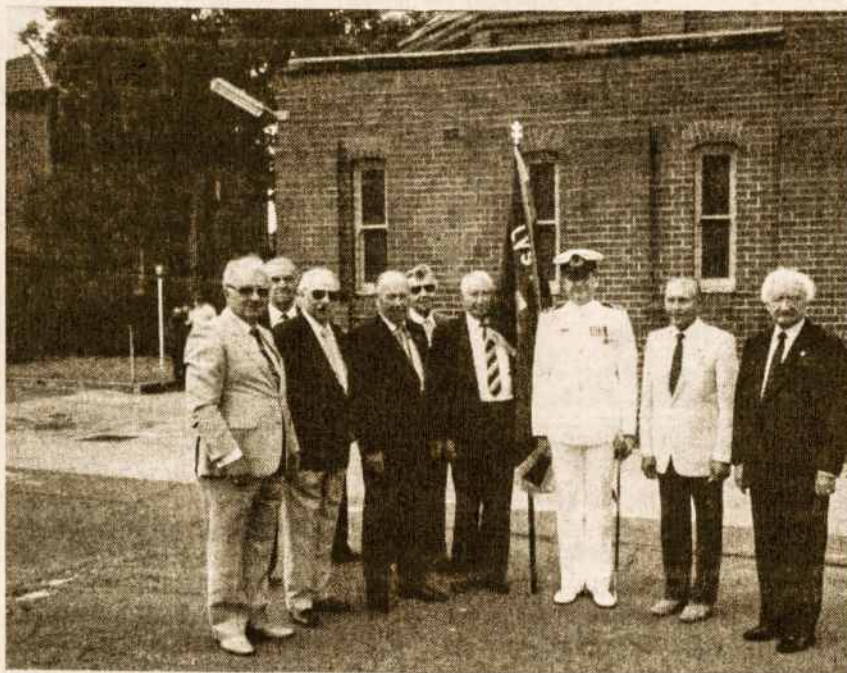
Į sceną buvo pakviestas svečias Prof. K. Antanavičius, kuriam A. Kramilius įteikė į minėjimą atsilankiusių dovaną vokelyje, pluoštą iškarpu apie Lietuvą, iš Australų ir Japonijos spaudos ir knygą „Steigiamasis Seimas“.

Svečias savo žodyje nusiskundė, kad kariuomenės šventė dar iki šiol Lietuvoje nebuvo galima minėti, bet tikisi, kad greitai turės savo krašto Apsaugos ministeriją ir Lietuvos vyrai galės atlikti karinę prievolę Lietuvoje. Tada jau bus ir tikslas švęsti kariuomenės šventę Lietuvoje. Dėkojo už mūsų atliktus darbus lietuvių ir prašė pagalbos ateityje. Maži mes esame, sakė svečias, bet esame stiprūs. Mes Pabaltijyje pirmi žygius į laisvę ir tik

po to prasidėjo judėti kitos pavergtos tautos. Dieve padėk mums visiems, baigė svečias.

Minėjimas buvo baigtas Tautos himnu. Po minėjimo A. Kramilius darparodė video filmą iš jo kelionių po Lietuvą rugpiūčio, rugsėjo mėnesyje. A. Kramiliui buvo proga dalyvauti Lekėčių apylinkėse žuvusių partizanų 1950 metais laidotuvėse. Tai Olesius Povilaitis, slapyvardė „Riešutas“ ir Algimantas Matusa Slapyvardė „Našlaitis“. Jų palaikai buvo iškasti sribo Jono Valevičiaus kiemo patvoryje Lekėčiuose ir palaidoti Lekėčių kapinėse su didelėmis iškilmėmis ir pagarba, kaip pridera Lietuvos laisvės kovotojams. Atsisveikinimo kalbas pasakė kraštotyriminkas Vidmantas Mašanauskas ir A. Kramilius iš Australijos.

A. Kramilius

1989.XI.19. Sydnejaus Ramovėnai mini Kariuomenės šventę. Iš k. į d. A. Kramilius, K. Eirošius, P. Sakalauskas, J. Makūnas, B. Stašionis, V. Kondrackas, Lt. C'der (Majoras) R. Dičiūnas RAN, P. Nagys ir M. Zakaras.

Foto - A. Kramiliaus

Dainos choro žinios

Birželio 30d. Sydnejaus Lietuvių choras „Daina“ išrinko naują valdybą sekantiems dviems metams: pirm. Pr. Nagys, sekr. A. Kramilius ir ižd. A. Kolbakienė. Valdybai talkininkauja reikalui esant balsų, seniūnai.

Šiais metais vieton metinio koncerto gruodžio 10d. „Dainos“ choras ruošia prieš kalėdinį „Siupinį“. Progamoje bus choro ir solo dainų, bei kalėdinių giesmių. Po šiupinio bus bendra vakarienė su visuomene. Suinteresuoti dalyvauti registruojasi pas „Dainos“ choro valdybos narius. Jau buvo daug kartų apeliuota į balsingus sydneyiškius jungtis į „Dainos“ chorą, dėja iki šiai dienai dar tebelaukiame naujų choristų bei chorisčių. Kaip ilgai tesės 35 metus išdavinę be pertraukos dalis choristų mes nežinome. Nors turime keletą pastovių rėmėjų, bet ko mums trūksta daugiausiai tai balsinės medžiagos. Be jos „Dainos“ choro likimas gali greitai atsidurti jūšų rankose.

kai visa Lietuva žengia atgimimo ir laisvės keliu, klausime tave, tautiet, kuo jūs prisidedate, kad lietuviška daina garsiau skambėtų Lietuvos garbei?

„Dainos“ choras pagal galimybes gieda bažnyčioje ir dainuoja bendruomenės minėjimuose ir už jos ribų. Choristai savo giesmėmis dažnai palydi amžinybėn

iškeliaujančius sydneyiškius.

Ilgamečio „Dainos“ choro dirigento a.a. Kazimiero Kavaliausko 20 metų mirties metinės buvo atžymėtos gedulingomis pamaldomis rugpiūčio 13d. Atminimo Mišias užpirko našlė Ona ir dukra Dr. Rūta. Pamaldų metu giedojo „Dainos“ choras.

Savo vyro ir tėvo atminimui žmona Ona Kavaliauskienė ir Dr. Rūta „Dainos“ chorui paskyrė \$50.

Mirus buvusiai choristei Stasei Jurevičienei, jos atminimui aukojo \$100 Valė Stanevičienė.

Pagerbdami savo mirusį dėdę, Lietuvos savanorį/kūrėją Juozą Kapočių „Dainos“ chorui aukojo \$50 Algis ir Onutė (choristė) Kapočiai.

Vieton gėlių ant Juozo Kapočiaus kapo aukojo „Dainos“ chorui \$50 choristė Bronė Ropienė.

Pilni gražių įspūdžių aplankę atgimstančią Lietuvą sugrįžo į „Dainos“ choro eiles pirm. Pranas ir Elytė Nagiai, sekretorius Antanas Kramilius, Bronė Ropienė, Alfonsas Sidlauskas, Aldona ir Angelė Stasiūnaitienės ir Vladas Račkauskas. A. Kramilius užrašė ant video, Baltijos kelią, Kalnų parko mitingą Vilniuje, Sąjūdžio Seimo sesiją, Sąjūdžio spaudos konferenciją, susitikimą su Telšių vysk. Antanu Vaičium, Kryžių kalną, susitikimą su jaunystės dienų draugu vysk. Juozu Preikšu Panevežyje. Tap pat

dalyvavo Lietuvos partizanų Olesiaus Povilaičio (Riešuto) ir Algimanto Matusos (Našlaičio) laidotuvėse Lekėčiuose, kurių palaikai buvo iškasti 9/9/89 sribo Jono Valevičiaus kiemo patvoryje Lekėčiuose. Laukiame kada A. Kramilius parodys savo kelionių įspūdžius choristams ir kitiems. Lietuva po ilgų priespaudos metų atgimė gražiausių žiedų jūroje. Ar galima įsivaizduoti, kad Lietuvos trispalvės vėliavos plevesuoja ant visų viešų, pastatų nuo ryto iki vakaro kiekvieną dieną. Taigi šiandien Lietuvoje yra Tautos šventės kiekvieną dieną.

Jungimės tad ir mes į tą didelę šventę su lietuviška daina ir giesme. Kaip prezidentas Kennedy sakė: „Neklausk ką tau duos tauta, o pasiklausk savęs kuo tu gali jei pasitarnauti?“ „Dainos“ choro dirigentai ir Valdyba.

Hobarto naujienos

Hobarto Bendruomenės narys Stasys Juodžiukynas praleido keletą dienų Royal Hobart ligoninėje. Dabar gydomi namuose. Serga sunkia liga.

Petras ir Magdūtė Siaučiūnai laukia viešnių iš Lietuvos. Giminaitės atvyksta gruodžio mėnesį.

Stepas ir Betty Augustavičiai laukia svečių iš Lietuvos. Lapkričio mėn. 18d. atvyksta Stepo sesuo su sūnumi. S. Augustavičius

Zinios iš Sydnejaus

Serga Antanas Vinevičius

Tik praėjus sveikti po keleto sunkių operacijų Sofijai Vinevičienei, širdies negalavimai paguldė Katalikų Kultūros D-jos Įgaliotinį Sydnejuje Antaną Vinevičių į ligoninę. Atlikus tyrimus Concord Repatriation ligoninėje, buvo perkeltas į Prince Henry ligoninę, kur buvo padaryta širdies gyslų „by-pass“ operacija. Po operacijos paleistas gal per greitai namo, turėjo vėl grįžti į ligoninę.

Siuo metu jau sugrįžęs į namus ir sveiksta žmonos Sofijos ir dukros Julės, bei žento Edvardo Lašaičių globoje. Pasigendame Antano Dainos chore, bažnyčios kioske, ramovėnų valdyboje ir kitur. Linkime mielam Antanui, kuo greičiau pasveikti ir sugrįžti į visuomeninį gyvenimą.

Prel. Petras Butkus

Jau trečia savaitė, kad po auto avarijos parišta ranka vaikštinėja Prel. Petras Butkus. Eismo nelaimeje trūkęs dešinysis raktikaulis. Nesužinota kiek nukentėjusi prelato mašinėlė, bet palikus kunigui tik su kaire ranka, galime įsivaizduoti, kiek yra sunku dirbti normalų darbą. Prelatą pavaduoja tik neseniai iš Lietuvos sugrįžęs kun. P. Martūzas. Linkime kuo greičiau prel. P. Butkui pagyti ir grįžti į normalų pastoracijos darbą.

Mirusiųjų atminimas

Sydnejaus ir apylinkių mirusieji buvo prisiminti šv. Mišių auka spalio 29d. Kun. Martūzas šia proga aukojo šv. Mišias už mūsų mirusius ir pasakė turiningą šiai dienai pamokslą. Giedojo „Dainos“ choras vad. Justinui Ankiui. Po pamaldų vyko visi į Lietuvių sekcijos kapus, kur Kun. P. Martūzas atliko šiai dienai skirtas maldas. Po maldų sugiedota Marija, Marija ir Tautos himnas. Vėliniūapeigose matėsi ir svečių iš Lietuvos. Amžinos Ramybės mūsų mirusiesiems.

Japonai Sidarų namuose

Spalio 19d. Sydnejaus televizijoje matėme kalbantį N.S.W. Parlamente Tokio gubernatorių Mr. Suzuki. Jo atvykimu rūpinosi prieš metus laiko išvykęs atstovauti N.S.W. valstiją Bronė ir Alfonso Sidarų žentas Allan Noble su jų dukra Caroline. Allan ir Caroline savo laiku buvo aktyvus Sporto Klubu sportininkai. Arčiau susipažinti su lietuvišku vaišingumu spalio 22d. į Sidarų namus buvo atvykęs Japonijos generalinis konsulas Iritani Masanori ir keletas aukštų Tokio miesto administracijos pareigūnų. Svečiai buvo labai dėkingi už jiems suruoštas vaišes.

Allan Noble sugrįžo atgal į savo tarnybą Japonijoje, o Caroline iki Kalėdų pasidžiaugs su mama.

Kor.

Vengrija stoja į Europos Tarybą. Šių metų lapkričio 16 dieną Vengrija oficialiai pateiks prašymą įstoti į Europos Tarybą. apie tai pranešė Europos Parlamento pirmininkas švedas Bjork. Galutinis sprendimas, liečiantis Vengrijos priėmimą į Europos Tarybą, bus paskelbtas ateinančiais metais ir jis priklausys nuo Vengrijoje šiuo metu vykdomų demokratinių reformų sėkmingumo. Siomis dienomis Europos parlamento pirmininkas apsilankė Budapešte ir susitiko su Vengrijos ministru pirmininku Nemeth. Šio susitikimo metu buvo susitarta, kad Europos Tarybos atstovai galės vietoje sekti kitais metais Vengrijoje įvyksiančius laisvus politinius rinkimus.

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Pakrikštytas Martynas Povilas Didžys, Martyno ir Dalės (Svambarytės) Didžiū sūnus, o trim sesutėm - pirmasis broliukas. Krikšto tėvai: Zigmas Jokubaitis ir Rasa Statkienė, Gediminas Statkus ir Rūta Jokubaitienė.

Sunkiai serga Benjaminas Duoba - mūsų Parapijos choro giesmininkas ir Vacys Sivickas. Abiems ligoniams suteikti visi Ligonių sakramentai. Taip pat geros sveikatos linkime ir mūsų menininkui medžio drožinėtoji meistrui Vosyliui Jeršovui.

Sv. Jono bažnyčios nuoma už mūsų lietuviškas pamaldas sumokėta už antrą šių metų pusmetį \$1,500. Metinė nuoma yra \$3,000 mokama kas pusmetis.

Marijos Nekalto Prasiidėjimo šventė gruodžio 8 d. Australijoje nėra privaloma šventė, bet Australijos vyskupai labai rekomenduoja toje šventėje dalyvauti šv. Mišiose.

Mūsų Parapijos Sekmadienio Mokyklos mokslo metų užbaigimas gruodžio 10 d. sekmadienį, pradėdant 12 val. šv. Mišiomis. Mokslo metų užbaigimo Ak-tas, mokinių pasirodymai, pažymėjimų įteikimas, apdovanojimai, Lietuvių Namuose 2.30 val. po pietų. Labai prašome tėvelių atsivesti ir tuos savo vaikus, kurie dar nelanko mūsų mokyklos, kad jie pamatę mūsų mokyklos mokinių sugebėjimus ir jie ateinančiais metais pradėtų lankyti mūsų lietuviškos parapijos Sekmadienio mokyklą.

Mūsų Parapijos išlaikymui auکوjo (skelbiama bendra suma su kunigams skiriama auka): \$200 Ona Giedraitienė, \$200 Nijolė Oertel Gruzewski, \$150 Ferdinandas Gužas, \$105 Adelė Varkalienė, po \$100 V.Cižauskas, J.Ciurinskas, H.Korsak, Antanina Valkienė, \$90 J.M.Silainis, \$80 A.Stasytis, po \$75 B.Naujokaitis, Stasys Stankūnavičius, \$65 L.Jomantienė, \$60 B.Sadauskas, \$55 A.Bakaitis, \$50 Irena O'Dwyer, \$40 V.Račius, \$35 A.Grušauskas, po \$30 S.Budrevičienė, Antanina Kalvaitienė, P.Mažylis, po \$25 Dr.J.Kunca, A.Macky, V.Songaila, Elena Žizmaraitė. Sie visi aukotojai kartu atsuntė ir „Tėviškės Aidų“ 1990 metų prenumeratas. Mūsų parapijiečiai yra patys ištikimiausieji mūsų laikraščio rėmėjai. Visiems aukojusiems nuoširdus ačiū. Kun. Pr.Dauknys.

Sale, Latrobe Valley prieškalėdinės pamaldos gruodžio 9

Bendros kūčios

Sekmadienį, 24.12.89, 6 val. vak. Lietuvių Namuose. Suaugusiems \$12, vaikams iki 12 metų \$8. Užsirašyti ir pinigų sumokėti iki gruodžio mėn. 20d. pas V.Žiogą, savaitgaliais Lietuvių Namuose, kitu laiku Telf. 458 1102. Kūčias ruošia Tautos Fondo Rėmėjų Būrelis

d. šeštadienį 11 val. A.A.Adolfo Eskirto paminklo šventinimas Sale kapinėse. Sv. Mišios 12 val. vienuolių seselių kopyčioje, 341 York St. Sale.

Morningtone prieškalėdinės pamaldos gruodžio 16 d. šeštadienį, 2 val. po pietų Stasio Ermino sodyboje, 40 MacDonald Grove, Mornington.

Už a.a. Brigitą Starinskienę šv. Mišioms dar auکوjo V.P. Cerakavičiai, Agnietė Kisielienė

Kalėdų eglutė

Melbourno Lietuvių Katalikių Moterų Draugija ruošia tradicinę kasmetinę Kalėdų Eglutę vaikams Melbourno Lietuvių Namuose Bendruomenės kambaryje gruodžio 17d. sekmadienį 1.30 val. Mamytės prašomos paruošti vaikučius, kad ir trumpam deklamuoti, padainuoti, ką nors pasakyti Kalėdų Seneliui. Tėveliai prašomi Kalėdų Seneliui įteikti tik po vieną dovanėlę, kad visi vaikučiai gautų vienodai.

Katalikių Moterų Draugijos Valdyba

A. † A. Juozas Baumilas

Melbourno LKV Sąjungos Ramovė lapkričio 15d. neteko savonario Juozo Baumilo (Asiukevičiaus), kurį širdies priepuolis ištiko Ballarato ligoninėje. Jis buvo gimęs Jungtinėse Amerikos Valstijose 1918.V.9. Su tėveliais parvažiavo į Lietuvą, tarnavo kariuomenėje. Pokario metais atvykęs į Melbourną gyveno Ardeer priemiestyje, vėliau Daylesforde. Čia giminių neturėjo. Lietuvoje liko dukta Janina. Laidotuvėmis rūpinosi Vytautas Pažereckas. Rožančius kalbėtas Tobin kopyčioje North Melbourn. Atsisveikinimo žodį tarė Ramovės pirmininkas Vladas Bosikis. Sekančią lapkričio 22d. laidotuvių šv. Mišios aukotos šv. Jono bažnyčioje. Skaitymus atliko Vladas Bosikis. Prie karsto, apdengto Lietuvos Trispalve, Garbės sargyboje stovėjo Ramovėnai, kaip ir Rožančiaus metu. Palydėjome į Altoną kapines. Buvo velionio draugų ir iš Geelongo. Šermenų pietūs suruošti Lietuvių namų svetainėje, kur už velionį buvo dar pasimelsta.

Laidotuvių metu už Juozo vėlę šv. Mišioms auکوjo: Stasė Fišerienė, A. Gylys, L. Jančiauskas, A. Jančiauskienė, Teresė ir Juozas Jurgelaičiai, Antanina Kalvaitienė, J. Manikauskas, Petras Mažylis, Vytautas Pažereckas, Stasys Ramanauskas, SVLK, Vitas Sukevičius, C. Vaičekauskienė.

Ilsėkis, mielas Juozai, Viešpaties Ramybėje!

PD

Muilas atsirado...

„Tiesa“ (VII.23) pranešė, jog LTSR liaudies kontrolės komitetas patikrino, kaip Kauno muilo fabrikas aprūpina vartotojus muilu. Pasirodė, kad tas fabrikas, mainais į penkis lengvuosius automobilius „Žirguli“, pardavė Toljačio automobilių fabrikui 200 tonų muilo. Šimtą tonų jau išsiųsta.

Padėka

Dėkoju visiems prisidėjusiems prie A.A. Juozo Baumilo palaidojimo. Dėkoju taip pat visiems dalyvavusiems laidotuvėse. Visiems nuoširdus Ačiū!

Testamento vykdytojas V.Pažereckas

Švietimo tarybos pranešimas Nr. 12

Kviečiame Australijos lietuvių jaunimą /iki 30m. amžiaus/ dalyvauti rašinių konkurse.

Pirmoji premija - 150 dolerių

Antroji premija - 100 „

Trečioji premija - 50 „

Konkurso terminas: 1990m. balandžio 30d. Vertintojų komisijai gavus rašinį po šios datos, bus atsižvelgta į pašto antspaudo datą. Konkurso temos: Kandidatai gali pasirinkti vieną iš dviejų temų: a) „Sibiro tremtiniai: kelionė, gyvenimas ir sugrįžimas.“ arba b) „Partizanų kovos: viltys, tikslai, atsiekimai.“

Įsidėmėtina: Rašiniuose turi būti trumpas istorinis įvadas ir užsklanda.

a/i/ ir b/ii/ įvada: kokie politiniai įvykiai privedė prie:

a./i/ išvežimų į Sibirą

b./ii/ partizanų pasipriešinimo.

a ir b rašinių užsklandos: kaip dabar vertinami tie įvykiai Lietuvoje? Moralinė ir finansinė nukentėjusių rehabilitacija.

ALB Švietimo tarybos pranešimas Nr. 15

1. 1989 m. Savaitgalio mokyklų ir Lituanistinių kursų mokinių rašinių konkurse dalyvavo 59 mokiniai iš Melbourno, Sydnėjaus ir Adelaidės.

2. Rašinių konkurso rezultatai:

a. „Mano meškiukas“ 5-7m. kat. (Premija knygutė) Melbourne laimėjo lygiomis G. Statkutė ir A. Skeivys. Adelaidėje Zita Žiukelytė.

b. „Mano mokykla“ 8-11m. kat. (Premija \$20) Melbourne laimėjo Albina Strungaitė. Sydnėje laimėjo Viktoriukas Sliteris. Adelaidėje laimėjo A. Verbylaitė.

c. „Sratinuko nuotykių“ 12-14m. kat. (Premija \$30) Melbourne laimėjo lygiomis Lina Didžytė ir Petras Aras. Sydnėje laimėjo Daina Dičiūnaitė. Adelaidėje laimėjo Matas Page-Hanify. Kristina Dryžaitė gavo specialią premiją \$10 už eilėraštuką.

d. „Kelionė į Lietuvą“ 15-18m. kat. (Premija \$40) Melbourne Andrius Kaladė. Sydnėje lygiomis Edvinas Donela-Kivejdi ir Antanas Šarkauskas. Adelaidėje laimėjo Audra Paškevičiūtė.

Sveikiname visus konkurso

Kitos konkurso sąlygos:

1. Rašinio ilgis su įvadu ir užsklanda nemažiau 1.000 žodžių.
2. Rašiniai priimami lietuvių ir anglų kalbomis.
3. Rašiniai turi būti parašyti mašinėle, paliekant apie 4 cent. paraštę.
4. Rašiniai pasirašomi slapyvardė. Prie rašinio pridedamas vokas, kuriame yra autoriaus vardas, pavardė, adresas, telefono numeris ir gimimo data bei vieta.
5. Rašiniai siunčiami vertinimo komisijos koordinatorėi Danai Baltutytei, 1 Belinda St., Evandale, SA 5069, tel /08/3630153. Kiti vertinimų komisijos nariai yra Marina Cox Sydnėje ir Andrius Vaitiekūnas Melbourne.
6. Premijos skiriamos ar neskiriamos/ jei neatsiranda pakankamai gero lygio rašinių/ vertinimų komisijos nuožiūra.
7. Nepaskirtos premijos suma paliekama kitų metų konkursui.
8. Geriausi rašiniai bus paskelbti spaudoje.
9. Konkurso rašiniai negražinami.

dalyvius ir laimėjusius premijas! Nuoširdi padėka vertintojų komisijos nariams Klaudijai Vanagienei ir Tadui Žurauskui paskyrusiems premijas. Tikimės ateinančiais metais susilaukti dar daugiau konkursinių rašinių! 3. ALB Švietimo tarybos pirmininkė nuoširdžiai dėkoja S.T. nariams, kolegoms ir kolegėms ir prieteliams bei mecenatams, kurie padrašinančiu žodžiu ar finansine parama prisidėjo prie Švietimo tarybos sėkmingos veiklos 1989 m.:

A.L.Fondui parėmusiam \$3,000 suma savaitgalio mokyklai ir mokytojus, kurie dirba be atlyginimo.

Mecenatams paskyrusiems premijas 1990 m. įvykstančiam jaunimo iki 30m. rašinių konkursui apie „Sibiro tremtinius“ ir „Partizanus“.

Adelaidės liet. kat. moterų draugijai. Adelaidės PALMD „Moterų sekcijai“.

Adelaidės Ramovėnams. Sydney lietuvių savaitgalio mokyklai. Adelaidės Lituanistiniams kursams. Linksmų švenčių ir laimingų Naujų Metų!

Isolda I. Davis ALB Švietimo tarybos pirmininkė

Nuoširdžiai kviečiame visus dalyvauti mūsų 40 metų veiklos

JUBILIEJINIAM KONCERTE,

kuris įvyks š.m. gruodžio mėn. 17d. 2 val. 30 min. Melbourno Lietuvių namų salėje. Įdomi programa su staigmenom.

Savo atsilankymu paremsite chorą, kuris jums dainuoja jau 40 metų!

Melbourno „Dainos Sambūrio“ Valdyba

Melbourno „Gintaro“ šokėjai maloniai kviečia į

VAKARONĖ

gruodžio 9d. šeštadienį, 6 v.v. Lietuvių namuose paremti šokėjus vykstančius į Vilniaus Dainų Šventę.

Programą atliks „Gintaro“ ir „Malūnelio“ grupės.

Įėjimas \$10.

Linksmą nuotaiką, gardi vakarienė.

Stalus užsisakyti pas Narcizą Ramanauską 877 4570, Zigmą Jokūbaitį 840 1075

Visi į Naujų metų balių

Gruodžio 31 d. 8 val vak. Melbourno Lietuvių Namuose. Puiki muzika ir valgiai. Stalus užsisakyti telef. 458 1102 (V.Žiogas) arba telef. 857 5854. Kaina \$25.

ALB Melbourno Apylinkės Valdyba

Kariuomenės šventės minėjimas Geelonge

Lapkr. mėn 19 d. įvyko Geelonge kariuomenės šventės minėjimas, kuri šį kartą su Bendruomenės sutikimu, pravedė Geležinio Vilko ir DLK Vytenio šaulių kuopos. Minėjimas pradėtas šv. iškilmingomis pamaldomis Sv. Jono Bažnyčioje, kurias atnašavo Kun. Petrauskas. Bažnyčioje garbės sargybą su vėliavomis stovėjo Melbourne ramovėnai, šauliai ir mūsų skautai. Po pamaldų vyko visi Lietuvių bendruomenės namus 128 Duro St. kur vyko minėjimo tolimesnė eiga, kurią atidarė Geležinio Vilko šaulių kuopos pirm. Stasys Lipčius. Šauliams įnešus vėliavas buvo pakviestas Kun. J. Petrauskas invokacijai. Tylos minute buvo pagerbti žuvę už Lietuvos Laisvę kariai, šauliai ir Sibire nukankintieji Lietuviai. Paskaitą skaitė šaulė Alisa Baltrukonienė. Šį kartą šaulio Bartaškos iniciatyva buvo rodomos skaidrės iš laisvos Lietuvos kariuomenės laikų. DLK Vytenio šaulių kuopos pirm. J. Kvietelaičio iniciatyva buvo pakviesta iš Melbourne jaunųjų tautinių šokių grupė, kuriai vadovauja Vilija Mockutė. Labai graškiai pašoko keleta tautinių šokių ir buvo publikos šiltai priimti ir apdovanoti gausiomis katutėmis. Šaulys Bartaška padėklamavo savo kūrybos įdomių eilėraščių. Ponia Vaičekauskienė pajaurino savo padėklamavimu kariuomenės šventės minėjimą. Geelonge choras,

Berlyno mūro sienos griovimas. Atidarusi Berlyno mūro sieną, Rytų Vokietijos valdžia nusprendė artimiausiu laiku įrengti 16 naujų sienos perėjimų, kad šiuo būdu palengvinus susisiekimą tarp rytinės ir vakarinės miesto dalies. Pirmojo iš šešiolikos užplanuotų pagalbinių sienos perėjimų įrengimo darbai buvo pradėti. Taip pat buvo pradėtas liūdnai pagarsėjusios Berlyno sienos griovimas. Šiuo metu tiek rytinės, tiek vakarinės miesto dalies gyventojai gali laisvai pereidinėti mūro sieną. Artimiausiu laiku abi Berlyno dalis yra numatoma sujungti visuomeninio transporto linijomis. Tuo tarpu, Vakarų Vokietijos koncleris Helmut Kohl, vertindamas pastarųjų dienų įvykius Rytų Vokietijoje, pasidžiaugė, kad pagaliau ir šio krašto piliečiai pradeda džiaugtis ta pačia laisve.

RAŠOTE TESTAMENTĄ? Skirkite dalį „Tėviškės Aidams“! Mintimi šventa ten investuokite save, Kur Dievas ir Tėvynė šiaukia. Būk apaštalas spaudos „Tėviškės Aidams“!

REMK AUSTRALIJOS LIETUVIŲ FONDA

nes jo tikslas yra:- Skatinti, remti ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą, mokslą, švietimą, meną ir kitas lietuvių apraiškas AUSTRALIJOJ. Fondą stiprinsime ir jį ugdydysime, jei įvairiomis progomis jam aukosime, stosime jo nariais ir nepamiršime jo surašydami testamentus. Testamentuose reikia įrašyti tiksliai angliškąjį Fondo pavadinimą ir adresą:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.
50 Errol Street, North Melbourne, Victoria.

Visą korespondenciją ir aukas prašome siųsti adresu:
P.O. Box 11, North Melbourne. Vic. 3051
A.L. Fondo Valdyba.

vadovaujant šauliui B. Kymantui, labai gražiai padainavo keletą parinktų dainų. Bendruomenės pirm. Otto Schrederis pasveikino ir padėjo visiems. Bendruomenės moterys dirbo virtuvėje ir pagamino labai skanius pietus. Geležinio Vilko šaulių kuopos pirm. S. Lipčius tarė padėkos žodį visiems taip gausiai prisidėjusiems dėl Kariuomenės šventės minėjimo.

Buvo renkamos aukos Lietuviams grįžusiems iš Sibiro, kurie yra labai sunkioje padėtyje. Salaviejus nustebino visus savo tokia gausia auka, net \$500. Šaulių kuopos pirm. S. Lipčius paskelbė publikai tokį džiugų įvykį, kur publika jam gausiai plojo ir šaukė valio. Aukos rinko garbės šaulė Ema Lipčienė. Pranešu, kad iš viso surinkta \$1015, kurie yra jau į Lietuvos Sąjūdį Klubas „Tremtinys“ pakelyje. Rinkliava dar neuždaryta, renku toliau. Ačiū visiems aukotojams už dosnų aukojimą. Minėjimas baigtas Tautos Himnu.
E. Lipčienė

Atsiūsta paminėti

Stasys Maziliauskas „Lietuvių kelias krikščionybėn“. Istorinė apžvalga. Išleido Amberland Publishing Company ir Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centras: 5620 Claremont Ave., Chicago ILL. 60636, USA. Kaina nepažymėta, psl. 311. Spalvotas viršelis su Palaimintojo Arkivyskupo Jurgio Matulaičio paveikslu.

Si aktuali istorinė apžvalga labai gyvai parašyta ir skaitydamas stebiesi autoriaus sugebėjimu pavaizduoti istorinius įvykius taip gyvai, lyg čia pat kalbėtum ir ginčytumsi. Pradžioje apžvelgia Lietuvos krikšto laikų Europos gyvenimo įvykius, iškyla Mindaugo Lietuva, vėl sugrįžo pagonių pirmavimas, atsirado gera proga sugrįžti krikščionybėn, bet ir vėl sunkios kovos dėl Lietuvos valstybingumo ir savo teisių, Vytauto palikimas, šešioliktojo amžiaus Lietuva, Lenkijos pasitraukimai ir reformacija, restauracija Vilniaus krašte. Lietuvos krikščionybės balansas, kaip jį pateikia 1900m. prel. A. Dambrausko sudaryta apžvalga. Knygos viršelių puošia dailus Palaimintojo Arkivyskupo Jurgio Matulaičio paveikslas, bet jis tepaminėtas knygos paskutiniame sakinyje vienu žodžiu.

Sportinės naujienos

Ispanijoje žaidžia Lietuvos žymusis krepšininkas Arvydas Sabonis. Su juo ten bandoma daryti spaudoje ir televizijoje pasikalbėjimus, tačiau dabar, jam nemokant ispanų kalbos, gaunasi nemažai kliūčių, nes Sabonis atsisako su korespondentais kalbėtis ir duoti interview rusų kalba, o lietuvių, mokančių ispanų kalbą ten beveik visai nėra.

Tuo reikalu daug geriau klojasi buvusiam Vilniaus „Statybos“ krepšininkui Sarūnui Marčiulioniui, kuris žaidžia Amerikos garsioje NBA krepšinio lygoje ir atstovauja „Warriors“ žinomąją komandą. Su žmona Inga, kuri taip pat buvo iškilioji Lietuvos krepšininkė ir su Sov. S-gos jaunių rinktine anksčiau yra buvusi Amerikoje ir trijų metų dukrele Kristina, jie gyvena San Francisco priemiestyje, yra pasirašęs trijų metų sutartį, vertės virš trijų milijonų dolerių. Marčiulionių šeima Amerikoje yra patenkinta viskuo. Visos sąlygos yra labai geros, maistas puikiausias, „Coco-cola“, kurį jis mėgsta yra skanus, „Mercedes“, kurį jis vairuoja labai geras, o komandos žaidėjai yra ne tik patys geriausi, bet kartu ir su visais vadovais yra labai draugiški. Su Sarūnu ir jo žmona spauda ir televizija daro daug pasikalbėjimų ir jie jau baigia visai gerai išmokyti anglų kalbą. S. Marčiulionis per vieną lygos čempionatą sužais 90 rungtynių, kas yra labai didelis skaičius. Jis yra pirmas iš Lietuvos ir vienas iš nedaugelio europiečių, priimtų į NBA komandą be bandomosios treniruotės stovyklos. (Garsiajam Australijos krepšininkui melbourniškiui Gaze, tas padaryti šiais metais nepavyko). S. Marčiulionis iš savo kontrakto pinigų paskyrė \$300,000 buvusiai savo komandai „Statybai“. Jo apmokamas yra dabar už šią komandą žaidžiantis kanadietis Karpis, kuris labai gerai pasirodė Adelaidėje per III-sias Sporto Žaidynes. Sarūno dėka treniruotis į Ameriką išskrido šeši „Statybos“ krepšininkai ir vyr. treneris. Ateityje bus daromos krepšinio

treniruotės Lietuvos jauniams Amerikoje ir Lietuvoje, jas pravedant Amerikos žymiesiems treneriams.

Be šių garsiųjų Lietuvos krepšininkų Ispanijoje taip pat žaidžia ir jau veteranas Lietuvos komandos ir Sovietų olimpinės rinktinės kapitonas V. Chomičius. Jis už sezoną gauna \$75,000 ir visą jam ir šeimai išlaikymą. A. Sabonio kontraktas Ispanijoje yra \$800,000. „Zalgirio“ iškilūs žaidėjai R. Kurtinaitis ir S. Jovaiša žaidžia V. Vokietijoje ir pirmojo kontraktas sezonui su visu šeimos išlaikymu yra 150,000 markių.

Ant. Laukaitis

Paieškojimas

„Labai norėčiau užmegsti ryšį su savo tautiečiu Australijoje ir susirašinėti su juo, tikiuosi Jūs man padėsite.

Trumpai apie save:

Man 27 metai. Gyvenu ir dirbu Klaipėdoje. Vedęs. Mėgstu sportą, ypatingai futbolą ir krepšinį. Domiuosi muzika. Aktyviai dalyvauju Sąjūdžio veikloje. Labai prašau rašyti lietuvių kalba, nes iš užsienio kalbų moku tik rusų ir labai silpnai - anglų.“

Mano adresas:
235811 Lithuania SSR
Klaipėda
Debreceno g-vė 14-79
Jurkevičius Artūras

„Gal Jūsų tarpe yra lietuvių, kurie norėtų su manimi susirašinėti - aš būčiau labai laimingas. Gal galėčiau Jums atsiūsti spaudos, knygų? Man 37 metai, dirbu gydytoju, vedęs, auginu du sūnus. Aktyviai dalyvauju „Sąjūdžio“ veikloje. Esu Sąjūdžio rajono Tarybos narys, deputato poeto Sigito Gedos patikėtinis. Renku pašto ženklus. Domiuosi Lietuvos istorija.“

Mano adresas:
Lithuania SSR
Lazdijai
Kauno g-vė 3-5
Sinkevičius Tautvydas

* VILNIUS * VILNIUS * VILNIUS *

Mes galime jums sutvarkyti kelionę geriausiom kainom bet kur į Lietuvą, USSR ir Lenkiją. Pilnas kelionės aptarnavimas, apimant lėktuvus, ekskursijas, pakvietimus ir vizas.

Į USSR lėktuvu ten ir atgal nuo \$1,590.
Zavus suderinimas į ar per USA ir Kanadą.
Dovanų siuntiniai į Lietuvą, USSR, Lenkiją.
Kainoraštis paprašius.

ODRA
TRAVEL

CALL OUR OFFICE IN:

- MELBOURNE 311 LATROBE ST. TEL. (03) 670 9454
92 CHAPEL ST. (WINDSOR) TEL. (03) 521 1414
- SYDNEY: 647 GEORGE ST. TEL. (02) 211 5655
- ADELAIDE: 18 WAYMOUTH ST. TEL. (08) 231 4882
- BRISBANE: 144 ADELAIDE ST. TEL. (07) 229 9716

KO-OPERATINĖ
KREDITO D-JA

„TALKA“ veikia visų naudai...

ADELAIDE
MELBOURNE
SYDNEY